

Rudar

Gospodarsko stanje slovenskih rudnikov in delitev čistega dohodka

Na pobudo podkomisije za rudarstvo pri republiški komisiji za izvajanje navodil pri delitvi čistega dohodka, se je vršil 16. julija 1962 v Velenju sestanek predstavnikov vseh slovenskih premogovnikov. Poročilo samo, kot tudi poznejša razprava, je jasno nakazala gospodarsko stanje, v katerem je danes slovensko premogarstvo. Iz poročila, ki ga je sestavila podkomisija za rudarstvo, v katerem je zajela 8 rudnikov rjavega premoga in rudnik lignita Velenje, povzemamo zaradi aktualnosti nekaj značilnosti.

Osnovni vzrok za težko gospodarsko stanje slovenskih premogovnikov je v nizki akumulativnosti. Leta 1961 sta dva rudnika rjavega premoga zaključila s poslovno izgubo, za ostale pa lahko rečemo, da so se gibali na meji rentabilnosti, saj so ustvarjali za lastne sklade največ do 6% ustvarjenega čistega dohodka. To pomeni, da so rudniki rjavega premoga ustvarjali čisti dohodek le za pokrivanje sredstev za osebne dohodke.

Sredstva, ki so jih ustvarili rudniki za osebne dohodke, niso zadostovala za boljše in pravičnejšo politiko nagrajevanja po delu. Povprečni zaslužek v slovenskih premogovnikih je bil v letu 1961

29.488 din. Najnižji je bil 20.710 dinarjev v Krmelju in najvišji 33.849 din v Velenju. Povprečni zaslužek se je v letu 1961 v odnosu na leto 1960 zvišal za 4,6% (Velenje 8,2%). Najnižji zaslužki v premogovnikih pa so bili od 9.386 do 16.089 din za zunanje delavce in od 18.330 do 24.201 din za jamske delavce.

Zaradi takšnega relativno nizkega povprečnega osebnega dohodka glede na težino in nevarnost jamskega dela, je bilo že v letu 1961 opaziti izredno močno fluktuacijo zaposlenih, letos pa prihaja že do odliva delovne sile v premogarstvu, ko odhajajočih delavcev ni več mogoče nadomestiti s prillivom novih. Omenimo naj še nekaj kritičnih pojavov, katerih vzrok so nizki osebni dohodki:

1. Odliv mlajše delovne sile iz premogarstva.
2. Preplačevanje delavcev — profesionistov (električarji, ključavničarji, strugarji, šoferji itd.) ostalih podjetij v območju komunne ali tudi v širšem območju.
3. Nizko doseganje osebnih dohodkov delavcev v premogovnikih v primerjavi s podjetji, ki so navezana na premog, kot osnovno surovino (termoelektrarne, metalurška, kemična in kovinska industrija).

V zvezi z izredno fluktuacijo pa se pojavljajo še interni problemi rudnikov, in to predvsem:

- a) onemogočeno je kontinuirati strokovno izobraževanje;
- b) zmanjšuje se varnost pri delu zaradi nestalnosti delavcev na določenih delovnih mestih;
- c) slabo vpliva na utrjevanje delavskega samoupravljanja in delovanje ekonomskih enot.

Rešitve za takšno stanje v premogarstvu ni mogoče več iskati samo v odkrivanju notranjih rezerv, temveč je potrebno spremeniti zunanje faktorje, ki vplivajo na takšno stanje. Pri tem so mišljene predvsem administrativno določene najvišje prodajne cene za posamezne vrste premoga. Tako določene cene že več let niso vsklajene s povečanjem cen proizvodov, ki jih rudarstvo uporablja v svoji proizvodnji. Zaradi te-

ga nastaja negativna razlika v stroških za proizvodnjo premoga na eni, in prodajnimi cenami premoga na drugi strani, ki vsako leto manjša akumulativnost rudnikov in sredstva lastnih skladov. Različni gospodarski ukrepi in olajšave v plačilu družbenih obveznosti, ki so nujne ravno zaradi tega disproporcije, ki ga ustvarjajo plafonirane cene, so dejanska vsakoletna sanacija rudnikov. Takšno stanje v premogovnikih onemogoča le-tom, da bi ustvarili toliko sredstev čistega dohodka, s katerimi bi lahko regulirali politiko osebnih dohodkov in ustvarjali lastne sklade vsaj v višini, ki bi zadovoljevala nujne potrebe po izgradnji družbenega standarda in enostavne reprodukcije rudnikov.

Pri takšnem gospodarskem stanju ni mogoče izvajati vseh tistih meril in navodil glede delitev čistega dohodka in osebnih dohodkov, ki jih zahteva »Navodilo za izvajanje načel in splošnih meril pri delitvi čistega dohodka«. Zaradi tega tudi republiška komisija meni, da tako vpliva plafoniranih cen kot tudi vpliva instrumentov ni mogoče smatrati kot zunanji vpliv in ga kot takega izločiti iz ustvarjenega čistega dohodka, ampak da takšna odstopanja priznajo v čisti dohodek in s tem tudi delno v rudarstvu za osebne dohodke.

III. redna seja upravnega odbora

3. redna seja UO je bila dne 15. 6. 1962. Na dnevnem redu je bilo poleg pregleda sklepov zadnje seje, poročilo o pritožbah zoper razporeditvene odločbe ter poročilo kadrovske in komercialne službe RLV.

Pri prvi točki dnevnega reda, pri pregledu sklepov zadnje seje, je upravni odbor v zvezi s sklepom prejšnje seje obravnaval ukrepe za sanacijo stanja v zahodnem obratu, to je spremembo organizacijske sheme, s katero naj bi dosegli boljše pogoje in zlasti boljše in številnejšo zaposlobo tehničnega osebja v tem obratu. V skladu z načelom, da je jama-zahod jama, v kateri se še vršijo odpiralna in raziskovalna dela, je bila vključena v celoti v študijski oddelek. Vodja

(Nadaljevanje na strani 2)

V DANAŠNJI ŠTEVILKI

- Nekaj problemov v obratu EFE
- Nepravilno delo ima lahko težke posledice
- Rudarji se bodo šolali
- Prišel je naš čas
- Obravnave disciplinske komisije
- Vse napake moramo intenzivno reševati
- Rezultati poslovanja ekonomskih enot v prvem polletju 1962
- IV. redna seja upravnega odbora
- Pred sprejemom učencev na IRS
- Ureditev stadiona
- Tovarišema v spomin
- Po Sovjetski zvezi
- Nekaj napotkov pri reševanju utopljenca
- Tako je treba nadaljevati
- Nove knjige
- Avto-moto društvo
- Šport
- Personalne vesti
- Zgodovina rudnika — mesta Velerja
- Skozl vihar

Tako smo tudi letos praznovali naš rudarski praznik — 3. julij. Med raznimi političnimi predstavniki je bil navzoč tudi tov. Franc Leskošek-Luka. Proslava je potekala v prijetnem prazničnem vzdušju. (Foto Petrej)

Nekaj o problematiki obrata EFE

Obrat EFE Šoštanj kot posebna ekonomska enota pri rudniku lignita Velenje narekuje s svojo proizvodno specifičnostjo tudi specifične pogoje gospodarjenja, ki jih nikakor ne moremo istovestiti s prilikami ter proizvodnimi oz. obratovalnimi pogoji ostalih ekonomskih enot rudnika.

Ze sama novost proizvodnje elektrofilitrskih izdelkov, ki so bili do nedavna terenu docela nepoznani, vključno s proizvodnim procesom brez potrebnih dolgotrajnih izkušenj, zahtevata, da obrat EFE vedno obravnavamo drugače kot morebiti ostale obrate. Tudi iz komercialnega stališča ne smemo mimo dejstva, da imamo pri plasmanu opraviti z gradbenim materialom, o katerem je tržišče poleg vedno ostrejših konkurence ter pojavljajoče

se nasičenosti z drugim gradbenim materialom razmeroma malo informirano, še manj pa poučeno o določenih prednostih EFE materiala. Z zadovoljstvom pa vendarle ugotavljamo, da so si naši izdelki že v letošnjem letu utrlji pot na široko tržišče. To zaradi boljše kvalitete izdelkov in temeljitejšega obravnavanja tržišča.

Na žalost pa že v zadnjih dveh mesecih ugotavljamo, da ne moremo realizirati vseh naročil, oz. da se ne moremo držati dogovorjenih dobavnih rokov in količin do kupcev. Kakor planirane tako tudi proizvedene količine zidakov v znatni meri ne zadoščajo za kritje naročil. Razumljivo je, da zaradi tega prihaja do pogostih urgenc in negodovanj kupcev, kar bo za naprej za nas nedvomno slaba reklama ter vo-

da na mlin konkurenci, ki je že sedaj z besedičenjem zelo aktivna. Odgovor na vprašanje, kako izkoristiti trenutne prodajne možnosti, je kaj kratek in se glasi: »Izkoristimo naše proste zmogljivosti v obratu«, o katerih menda povsod govore. Zato je nujno v obdobju največje sezone uvesti III. delovno izmeno z minimalnim številom najema dodatne delovne sile. O uvedbi tretje izmene že dalj časa govorimo,

vendar nam le-te doslej še ni uspelo uvesti. Zato je tudi proizvodnja ostala le na maksimalnih možnostih dveh delovnih izmen. Drži, da je bilo v zadnjih dneh sprejetih na podlagi soglasja s kadrovske službe 8 novih oseb, vendar so te praktično le nadomestilo ostalim osmim osebam, ki so v bolniškem oz. porodniškem staležu. Na podlagi dosedanjih izkušenj menim, da je treba v letni sezoni obratovati s tremi delovnimi izmenami, medtem ko je z variabilnim delom delovne sile treba skleniti ustrezne pogodbe. V kolikor bi v obratu montirali naprave, ki bi zagotovile povečano in rentabilnejšo proizvodnjo brez povečanja delovne sile, je pa stvar toliko bolj pozitivna. Trenutno je pa vendarle treba rešiti tako, da bo brez odlašanja zagotovljena povečana proizvodnja in to po najkrajši poti.

D. Z.

Nepravilno delo ima lahko težke posledice

Dne 8. 6. 1962 sta tovariš Mak Franc in tov. Kordiš Alojz, tesarska partija, tesarila v EF kanalu 91. etg. Pri svojem delu sta morala izropati dotrajane lesene stojke. Za ropanje sta se pa poslužila dvoveržnega smernega transporterja. Zaradi kratke dolžine smernega transporterja se ta ni takoj ustavil, ko je izdril stojko, tako da je potegnil verigo, s katero sta stojko priklenila pod transporter. Pri obračanju transporterja nazaj se je izdrta stojka vprla v prečnik transporterja in v drugo stojko ter istočasno poškodovala kabel

4x2,5 v dolžini 14 m. Zaradi poškodbe na kablju je čelo F imelo 65 minut zastoja.

Ropanje stojk v jami (na čelih in v smernih kanalih) s pomočjo transporterjev je najstrožje prepovedano, zato bosta morala omenjena tovariša poravnati škodo na kablju v znesku 4.282 din. Zaradi malomarnega odnosa pri delu kakor tudi ogrožanja varnosti v jami pa sta poleg tega tov. Mrak Franc in tov. Kordiš Alojz kaznovana še denarno v višini 5 % enomesečnega zasluzka.

G.

III. REDNA SEJA UPRAVNEGA ODBORA

(Nadaljevanje s prejšnje strani)

študijskega oddelka je obenem tudi vodja ekonomske enote jama-zahod. Upravni odbor je predlog spremembe organizacijske sheme sprejel in imenoval za vodjo razvojnega oddelka ing. Kirn Jožeta, ter v skladu z novo organizacijsko razporeditvijo za vodjo proizvodnje Cirila Grebenška, za vodjo vrtnanja ing. Alojza Diaccia, kot samostojna inženirja v študijskem biroju tega oddelka ing. Zagoričnik Stefana in ing. Selevšek Janeza, medtem ko je vodja strojno-elektro službe (jamske mehanizacije) v jami-zahod ostal tov. Hudomal Emil.

Nadalje je UO obravnaval pritožbe zoper razporeditvene odločbe, ki so bile izdane po novem pravilniku o delitvi osebnih dohodkov. Skupno so obravnavali 43 pritožb, ki so bile po vsebini ali pritožbe zoper nepravilno razporeditev na delovno mesto, ali zoper prenizko vrednotenje tega delovanega mesta, v primerjavi z drugimi delovnimi mesti, ali pa pritožbe, ki bi jih bilo šteti kot prošnje za višje osebne dohodke.

8 pritožb je bilo rešenih v okviru sedanjega pravilnika o delitvi osebnega dohodka, zlasti z uporabo čl. 31., glede 13 pritožb je UO menil, da bi jih bilo treba zavrniti, ostale pritožbe pa je dal komisiji za izvajanje načel o delitvi čistega in osebnega dohodka glede na predvideno spremembo tabele vrednotenja delovnih mest v zvezi z izvajanjem teh načel.

Nadalje je UO obravnaval poročilo kadrovske službe. Poročal je tov. Tekavc Jože. V njem je bil pregled bivanja zaposlenih, problematika izobraževanja, problematika staleža bolnih, stanovanjska problematika, letovanja in problematika nagrajevanja. Posebej pa je bilo še poročilo o problematiki fluktuacije. Uprav-

ni odbor je v zvezi s tem poročilom, ki ga je vzel na znanje in odobril, sprejel naslednje sklepe:

1. Nadaljujemo s forsiranimi ukrepi za izvedbo tečajev za kvalifikacijo.

2. Stanarina v samskih stanovanjih bo 2.000 din.

3. Vsa rezervirana stanovanja, ki jih ima RLV, naj razdelijo med prosilce, tako, da sme ostati rezervirano le eno stanovanje.

4. Pri spremembah o vrednotenju delovnih mest, naj komisija v sodelovanju z obratovodji in vodji služb analizira razporene med nekvalificiranimi in kvalificiranimi delavci in jih ustrezno uredi.

Nadalje so obravnavali izčrpano poročilo komercialne službe RLV vodje tov. Turk Martina. Obravnavala je problematiko prodaje premoga, prodajo izdelkov EFE ter nabavne službe, tako pri uvozu kot na domačem trgu. Upravni odbor je to poročilo odobril in sprejel v zvezi s tem naslednje sklepe:

1. Sindikalna organizacija RLV se zadalži, da med člani kolektiva tolmači situacijo glede zmanjšane izkoriščenosti letnih dopustov v mesecu juliju in avgustu, kar je potrebno glede na povečan obseg proizvodnje v teh mesecih.

2. Devizna sredstva, ki jih ima na razpolago RLV, naj prvenstveno uporabljamo za nabavo varnostnih naprav.

3. Komisijsko prodajo rabljenega starega materiala članom kolektiva RLV naj nadaljujemo.

Pod točko razno pa je upravni odbor sklenil, v kakšnem obsegu se naj uporabljajo sredstva pri praznovanju rudarskega praznika, to je pri obdarovanju upokojencev, pri izletu na Kozjak s prevozi do Pake in pogostitvijo rudarske godbe in pevcev in z obdarovanjem bolnikov, ki se nahajajo v bolnicah, ali so že dlje bolni.

Ing. Ambrožič Jože

Rudarji

doseganju čim večjega učinka.

Po objavi odprtega pisma o »Gradivu za javno razpravo o problemih verifikacije«, smo razpravljali tudi na našem rudniku o potrebah po šolanju v poklicnih rudarskih šolah in smo o tem poudaril naslednje misli in utemeljitve:

Za delo pod zemljo je za pridobivanje koristne substance potrebno določeno znanje, inteligenca in refleks. Rudarski strokovnjaki vedo, da je zato na delovnih mestih v jami najboljše zaposliti samostojne in iznajdljive rudarje, ki bodo z dobro organiziranim delom dosegli večji uspeh v proizvodnji, pa tudi pripomogli k ekonomičnosti podjetja. Prepričani smo, da je nepravilno mnenje, da mora biti rudar predvsem močan in zdrav človek in da se podzemnega dela lahko sam priučil po predpisih in navadah, ki jih vidi v rudniku.

Rudarsko podzemno delo je odvisno od prirodnih prilik. Te so najrazličnejše:

Pojava pritiska zahteva n. pr. pravilno postavljanje podporja. Šolan rudar bo znal postaviti podporje tako, da bo čim dlje vzdržalo in kljubovalo pritisku. Od sposobnega in šolanega rudarja je odvisno ustvarjanje dobrih delovnih pogojev, takih, kjer ne bo visoke temperature na deloviščih, kjer bo s pravilnim podgraevanjem in odkopavanjem dosegel enakomerno, oziroma tako pose-

Zaradi tesnih jamskih prostorov, zaradi vedno premikajočih delov transporterja, vozličkov in nakopnine, zaradi odstreljevanja, temnih prostorov, pritiska, nevarnih jamskih plinov itd. je potrebna posebna tehnika dela in gibanja v jami, in v zvezi s tem, poznavanje jamskih varnostnih predpisov, ki tvorijo poseben pravilnik. Dokazano je, da so se mnogokrat prav šolani rudarji znašli, ko je grozila nevarnost.

Rudar si mora izoblikovati svoje delovišče. To mora biti tako, da je vedno v vsakem času primerno za nadaljevanje dela v določenem ciklusu. Kolikokrat je zaradi izpremenjenih prilik prav posebno potrebno rudarju pomisliti, kaj bo storil, da se bo delo zopet vrnilo čimprej v ciklus. Če pri tem primerjamo dela na tekočem traku v moderni tovarni, kjer so sicer potrebni sposobni delavci, vidimo, da se delovišče tam ne spreminja. Prav tako stalno nespremenljivo urejeno delovišče je na razpolago delavcem v večini strok.

Vsak rudar mora biti razen tega seznanjen z osnovami geologije, tehnologije, nauka o elektriki, strojništva, hidrogeologije itd.

Nadalje si ne moremo danes zamisliti rudarja, ki bi ne poznal osnov gospodarske zakonodaje, delovanja zakonov in instrumentov ekonomike, saj se mora udeleževati kot član samoupravnih

Prišel je naš čas

Deponija se prazni. Spominjam se, kako zaskrbljenih obrazov smo se rudarji vračali z dela vsakokrat, ko smo se ozrli na deponijski prostor. Ogromen hrib deponije je rasel, vsaka tona odložena na ta prostor, je pomenila skrb več. Vsi dobri tovariši, ki jim je drag rudarski poklic, so odhajali na dopust, da so s tem pripomogli k skupnosti našega kolektiva. Verjetno so bili to tisti, ki so vedno pripravljene nekaj žrtvovati.

Kakor smo upali, da se bo položaj v dobi regresa za široko potrošnjo premoga izboljšal, se je naša želja izpolnila. Torej prišel je naš čas. Sedaj moramo poiskati vse rezerve in se vreči na delo. Izboljšamo lahko finančni položaj sebi in skupnosti. Pri tistih tovariših, ki pojedjo malico v petih ali največ v petnajstih minutah, tu ni rezerve, ampak je rezerva pri tistih, ki kadar se bliža ura njihove izmene, se ne morejo odločiti, ali bi šli na »siht« ali k zdravniku. Nadalje bi bilo treba tudi bolj paziti na tiste ljudi, ki še niso rudarji ter so pripravljene vedno na brezdjelje, če jih kdo ne opazuje. To so večinoma mlajši, oziroma tisti tovariši, ki niso vezani na akordne postavke.

Precejšnjo rezervo bi našli tudi pri praktikanth. Kolikor mi je znano, štipendira rudnik Velenje okrog 90 ljudi na srednje tehnični

šoli, oziroma na univerzi. Ne vem pa, koliko jih je sedaj na praksi. Ti ljudje so mladi in zdravi. Če gredo na udarniško delo na avtostrado, opravljajo tam večasih zelo naporno fizično delo. Zakaj bi potem ne delali tukaj? Ne mislim podcenjevati dela, oziroma udeležbe na izgradnji avtoceste, ker je to potrebno, vendar sem si tu dovolil napisati tak primer. Prav pa bi bilo, da bi praktikanth nagrajevali po delu, kar mora nujno voditi do uspehov. Mislim, da je to umestno tudi z drugega stališča. Marsikateri izmed teh se še ni spoznal s fizičnim delom in

ko takšni ljudje nastopijo službo kot strokovnjaki, ne znajo ceniti dela. Zato se pred starejšimi rudarji večkrat osmešijo ter tako izgubijo naklonjenost in zaupanje podrejenih.

Naslednja rezerva je delo ob nedeljah na prvi tretjini. Tu bodo pokazali rudarji svoj odnos do kolektiva kot celote. Ne poslušajmo tistih nergačev, ki jim nikdar ni nič po volji. S tem bodo rešili finančni položaj sebi in skupnosti.

Prepričan sem, da bodo vsi dobri tovariši sodelovali.

Sevšek Alojz

Obravnave disciplinske komisije RLV

Dne 26. 6. 1962 je disciplinska komisija RLV imela več obravnav s sledečimi hujšimi delovnimi prekrški delavcev in uslužbencev RLV in izrekla take kazni:

Zupan Rudi, oddelkovodja v ekonomski enoti zahod, je bil kriv, ker dne 30. 4. 1962, ko je bil določen za dežurnega nadzornika, ni te službe v redu vršil, ampak je delovno mesto predčasno zapustil in odšel domov, poleg tega pa je še dvema delavcema, ki ju je zaradi vinjenosti

poslal domov, pisal neupravičeno dnino. Disciplinska komisija ga je kaznovala z odstavitvijo s položaja za 3 mesece.

Tašler Jože, stražar na zunanjem obratu, je dne 17. 2. 1962 prišel na svoje delovno mesto vinjen ter se je nadrejenemu Marcanu Francu z nožem uprl, ko ga je ta pozval, naj delovno mesto zapusti. Kaznovan je bil s strogim javnim ukorom.

Kotnik Adolf, nekvalificiran kopač v jami — vzhod, je kršil predpise o varnosti s tem, da se je dne 17. 5. 1962 vozil po transportnem traku, čeprav je vedel, da je to prepovedano. Kljub pozivu, da naj vožnjo prekine, jo je nadaljeval. Nato je tov. Cevzarju dal netočne podatke s tem, da je lažno navedel drugo ime in primerek. Kaznovan je bil z denarno kaznijo 5 % enomesečnega neto osebnega dohodka.

Vrabič Avgust, strelec in Polak Ferdo, vodja čela, nista kot odgovorna delavca pravilno izvajala HTV predpisov, zaradi česar se je lažje poškodoval rudar Pregovnik Franc, ki je samovoljno v nasprotju s HTV predpisi, hodil po zaprti smerni progi, na kateri je bilo na zadelki odbitih nekaj deščic in je tako prišel v neposredno bližino eksplozije. Spoznana sta bila kriva, da Vrabič Avgust ni kot strelec pred streljanjem prekontroliral vseh dohodov k delovišču in postavil stražo pred zaprto smerno progo oz. prekontroliral zadelko, kot bi bil dolžan. Tudi ni pravilno polnil vrtime. Polak Ferdo pa kot vodja čela ni kontroliral gibanja svojega moštva in razdelkov na smerni progi ter sta bila kaznovana: Vrabič Avgust z denarno kaznijo 10 % enomesečnega osebnega neto dohodka, Polak Ferdo pa z opominom.

Lubej Helena in Veble Milan sta bila obtožena nerednega poslovanja pri prodaji blokov za malice in pri vodenju skupne blagajne, Veble Milan pa še, da je neupravičeno kupil dva bloka za malico. Kaznovana sta bila: Lubej Helena z opominom, Veble Milan pa z ukorom.

se bodo šolali

organov. Sedaj se pomanjkljiva ekonomska izobrazba pri poglobljenem delavskem samoupravljanju kaže kot občutna pomanjkljivost. Prav in boljše pa bo delavec — samoupravljavec lahko sodeloval v delavskih svetih, če bo šolan.

V naših rudnikih je konec klasičnega načina za pridobivanje koristne snovi. Prehajamo na višjo stopnjo mehanizacije. Če so do sedaj bili naši rudniki mehanizirani v smislu prevoza in izvoza blizu 100 %, bodo v bližnji prihodnosti tudi v smislu kakršnega koli pridobivanja in podpiranja. Ti dve fazi, zlasti zadnja, še nista pri nas mehanizirani. Rudarska stroka bo pri tem napredovala, rudar bo rešen težkega fizičnega dela, kar si vsi želimo. Potrebno pa bomo še vedno rudarja, izvežbanega v raznih smereh za upravljanje in vzdrževanje kompliciranih strojev.

Glede na vse zgoraj navedeno, smo prepričani, da je v rudarski stroki potrebno izobraževanje v šoli za široki profil rudarja in usmerjevanjem v poklicna rudarska dela. Šolanje naj bi trajalo tri leta. Vpis na šolo naj bo mogoč samo za absolvente osemletke. Šolanje naj bi končali z osemnajstim letom starosti, ko je možna zaposlitev pri rudarskem podzemnem delu. Po končanem šolanju se mora rudar še posebej usposobiti pod vodstvom šolanin inštruktorjev za opravljanje dela

na posameznih delovnih mestih. Ta usposobitev se opravi s praktičnim delom na delovišču in dopolnilno teoretsko izobrazbo. Taka specializacija je potrebna zaradi povečanja varnosti pri delu. Rudarja plačujemo po doseženem učinku in sposobnostih do maksimalnega zneska, ki znaša 100 %.

V prehodnem obdobju je možno izobraževanje za rudarsko stroko v šolah za odrasle. V njih si lahko pridobijo potrebno znanje delavci, ki že delajo na podzemnem delu, pa še nimajo poklicne izobrazbe. Seveda bo tudi za šolanje odraslih potrebna popolna osemletka. Kdor ne bo imel dokončane osemletke, mu bo omogočeno napraviti poseben dopolnilni izpit.

Pri šolanju v poklicni šoli kot tudi pri šolanju v poklicni šoli za odrasle, bomo poudarjali predvsem praktični pouk na delovnem mestu.

Poudarjamo pa, da dokončnih načrtov za šolanje in izobraževanje delavcev zaenkrat še nimamo.

Prav tako še niso dokončno izdelani načrti za šolanje tehnikov. Brez dvoma bo tudi tu poudarek na praktičnem pouku, teoretično znanje pa poglobljeno, tako da bo absolvent te šole glavna vez med inženirjem in delavcem.

Na ta način bo rudarska stroka priznana kot ostale. Rudarji bodo imeli svoj poklic, ki bodo zanj izučeni, priloženi rudarjev pa ne bo več.

Vse napake je potrebno pravočasno in intenzivno reševati

Na zadnji seji izvršnega odbora sindikata, ki je bila 10. julija, so temeljito obdelali problematiko proizvodnje v II. polletju in določili naloge vseh sbujektivnih sil v podjetju, ki jih bodo imele pri realizaciji plana proizvodnje.

Pri tem so tudi ugotovili, da sklepi in problematika, ki jo obravnava izvršni odbor sindikata, vedno ne pridejo pravočasno do neposrednih proizvajavcev. Ravno v tem času pa bo nujno potrebno individualno obravnavanje vseh ekonomsko-proizvodnih in drugih problemov. Množični sindikalni sestanki so več ali manj sredstvo za obveščanje članov kolektiva, ne pa forum, kjer bi proizvajavci s konkretnimi predlogi neposredno sodelovali pri reševanju problemov proizvodnje in gospodarjenja. Ravno v zadnjem času se je pokazalo, da na takšnih sestankih ni mogoče obravnavati ožjih problemov, ki se dnevno pojavljajo v tem ali onem oddelku. Zato so se na seji dogovorili, da bodo ubrali drugo pot. Prešli bodo na drugo obliko dela tako, da bo ekonomsko-proizvodne probleme in notranje odnose reševalo čim več članov kolektiva na samem delovnem mestu.

Na seji izvršnega odbora našega sindikata so podrobno razpravljali tudi o realizaciji plana proizvodnje in o planiranju premoga na tržišču. V bodoče bo potrebno operativne plane bolj situacijsko določevati in pravočasno obravnavati. Za sestavljanje planov je potrebno zainteresirati vse člane kolektiva in jim z razumljivimi številkami prikazati, kaj hočemo doseči.

Po temeljiti obravnavi so člani izvršnega odbora sprejeli naslednje sklepe:

1. Finančno je potrebno prikazati problem fluktuacije članom kolektiva, da bodo lahko sami vplivali na znižanje odhajajočih. Zato je potrebno izvršiti analizo.

2. V EE naj takoj pričnejo ukrepati glede boleznin. Sindikalne podružnice naj individualno obravnavajo tiste člane kolektiva, ki večkrat in dalj časa bolujejo.

3. Operativne plane naj pravočasno izdelajo. Najbolje je začeti izdelovati tromesečne plane.

**Dopisujte
V NAŠ
LIST**

Rezultati poslovanja ekonomskih enot V PRVEM POLLETJU 1962

Enako kot v letu 1961 smo v letu 1962 izvedli decentralizacijo na RLV po ekonomskih in tudi obračunskih enotah.

Tako je v letu 1962 vključen v samostojno ekonomsko enoto tudi zunanji obrat, ki je v letu 1961 bil pomožna enota.

Poslovanje ekonomskih enot je potekalo po gospodarskih planih, finančnih planih in delovnih načrtih ekonomskih enot in je v pr-

vem polletju 1962 rezultat poslovanja ugoden. Tako je na RLV kot celoti izpolnjen polletni plan po količini s 101,6%, finančni plan pa z 99,6%.

Ce pa primerjamo letoletni plan, ugotavljamo, da ta ni izpolnjen do polovice in tudi finančna realizacija ni dosežena v višini ene polovice letnega plana.

Doseženi rezultati v proizvodnji premoga so naslednji:

Plan za leto 1962	2.500.000 ton
Doseženo do 30. 6. 1962	1.211.000 ton
Izpolnitev z	48,4 %

Finančna realizacija vseh ekonomskih enot:

Plan za leto 1962	6.985.075.000 din
Dosegli do 30. 6. 1962	3.248.021.168 din
Izpolnitev z	46,5 %

Poslovni stroški:

Plan za leto 1962	4.449.888.000 din
Doseženo do 30. 6. 1962	1.989.251.254 din
Izpolnitev z	44,7 %

Osebnih dohodki:

Plan za leto 1962	2.254.351.000 din
Dosegli do 30. 6. 1962	1.077.637.744 din
Izpolnitev z	47,8 %

Iz prikazanih rezultatov vseh ekonomskih enot vidimo, da je sicer polletni plan izpolnjen, polovica letnega plana pa ni izpolnjena. Vendar ob teh podatkih ugotavljamo, da je izpolnitev popolnoma v soglasju. Finančni plan ne

presega količinskega in so poslovni stroški nižji od realizacije. Analogno temu pa je tudi dosežen znesek osebnih dohodkov v soglasju z izpolnitvijo plana.

Oglejmo si rezultate po posameznih ekonomskih enotah:

Jama vzhod:

Plan 1962	Doseženo 30. 6. 1962	%
Proizvodnja	2.100.000	1.053.020 50,1
Interna realizacija	3.284.515.000	1.646.057.744 50,1
Poslovni stroški	1.939.954.000	967.185.709 49,0
Osebnih dohodki	1.166.717.000	572.818.243 49,1

Doseženi rezultati v tej ekonomski enoti so zadovoljivi, posebno, če upoštevamo dejstvo, da v me-

secu marcu in aprilu zaradi depozicije proizvodnja ni bila izkoriščena v polnem obsegu.

Jama zapad:

Plan 1962	Doseženo 30. 6. 1962	%
Proizvodnja	400.000	157.980 39,5
Interna realizacija	900.798.000	407.522.734 40,5
Poslovni stroški	475.878.000	219.414.419 46,0
Osebnih dohodki	367.866.000	168.021.825 45,7

Proizvodnja v tej ekonomski enoti zaradi pojavov višje sile ni izpolnjena in je CDS sklenil kri-

ti v prvih 5 mesecih izkazano izgubo in zato količinsko izpolnitev ne dosega finančno priznane realizacije.

Klasirnica:

Plan 1962	Doseženo 30. 6. 1962	%
Proizvodnja	2.500.000	1.211.000 48,4
Interna realizacija	728.806.000	359.608.991 49,0
Poslovni stroški	545.074.000	264.792.717 48,0
Osebnih dohodki	105.528.000	52.848.193 50,1

Realizacija in količinska izvršitev te ekonomske enote je v celoti

vezana na proizvodnjo obeh ekonomskih enot osnovne dejavnosti.

Elektro-strojni obrat:

Plan 1962	Doseženo 30. 6. 1962	%
Proizvodnja — ef. ure	403.903	231.946 57,0
Interna realizacija	499.365.000	211.911.411 42,0
Poslovni stroški	334.815.000	125.992.915 38,0
Osebnih dohodki	113.319.000	55.223.056 48,7

Usluge te ekonomske enote so kljub preseženim ef. uram v fin. realizaciji pod planom, kar je rezultat zmanjšanja naročil za nova dela in s tem izpad na materialu,

kar se v največji masi kaže v realizaciji mehanične delavnice, ki tudi v prvem polletju ob internih cenah kaže negativni rezultat.

Avtopark:

Plan 1962	Doseženo 30. 6. 1962	%
Interna realizacija	164.345.000	84.187.338 51,0
Poslovni stroški	105.960.000	52.025.013 49,0
Osebnih dohodki	37.949.000	18.199.650 48,0

Zunanji obrat:

Plan 1962	Doseženo 30. 6. 1962	%
Interna realizacija	366.633.000	193.080.851 53,0
Poslovni stroški	214.716.000	113.753.013 53,0
Osebnih dohodki	129.313.000	60.209.704 46,5

Gradbeni obrat:

Plan 1962	Doseženo 30. 6. 1962	%
Interna realizacija	906.813.000	289.292.021 32,0
Poslovni stroški	736.885.000	206.309.547 28,0
Osebnih dohodki	169.928.000	73.565.865 43,3

»EFE«, Šoštanj

Plan 1962	Doseženo 30. 6. 1962	%
Proizvodnja	10.150.000	3.840.203 38,0
Interna realizacija	133.800.000	56.362.078 42,0
Poslovni stroški	96.606.000	39.779.839 41,0
Osebnih dohodki	25.270.000	11.682.725 46,2

DOSEŽENI OSEBNI DOHODKI S 30. 6. 1962 NA 1 DNINO

	Dosežena vrednost točke	Planirana dnina	Dosežena dnina	% na plan
Jama vzhod	1.667	1.525	1.581	103,7
Jama zahod	1.640	1.502	1.502	100,0
Klasirnica	1.650	1.230	1.285	104,4
El. strojni	1.659	1.203	1.337	111,1
Avtopark	1.650	1.438	1.378	95,8
Zunanji obrat	1.695	883	940	106,4
Gradbeni obrat	1.720	1.026	1.079	105,2
EFE, Šoštanj	1.610	842	844	100,3
Splošna uprava	1.690	1.868	1.830	97,2

POVPREČNO RLV: 1.669 1.363 1.431 105,0

Doseženi rezultati poslovanja po ekonomskih enotah do 30. 6. 1962 pa so naslednji:

	Rezervni sklad os. dohodkov EE	Nerazporejeni presežek EE
Jama vzhod	7.083.960	6.067.602
Jama zapad	1.885.974	—
Klasirnica	849.377	2.366.982
El. strojni	1.335.483	3.038.709
Avtopark	1.706.442	1.233.965
Zunanji obrat	708.929	6.388.574
Gradbeni obrat	5.649.047	3.757.359
Splošna uprava	1.039.790	2.620.731
EFE Šoštanj	17.722	51.504
SKUPAJ:	20.241.280	25.422.418

Iz tega je razvidno, da EE RLV dosegajo pozitivni uspeh in sredstva, s katerimi samostojno razpolagajo, ob vsem pa ugotavljamo, da se poslovanje z interesom

za boljše gospodarjenje izplača in je nujno, da se v tak način gospodarjenja še poglobimo oziroma vključimo čim več proizvajavcev.

Sodelovanje z zdravstveno službo bo rodilo uspeh

Letos je stalež bolnih v našem kolektivu precej nad normalnim povprečjem in je že kar resen problem. Dnevno je v bolniškem staležu od 230 do 290 delavcev. V marcu, ko je razsajala epidemija gripe, je dnevni stalež prekoračil celo število 300.

Za rudarstvo je od ZSZ priznan kot normalen stalež v višini 6 % zaposlenih, kar pa ne ustreza dejanskemu stanju v rudarstvu, kjer je v normalnih razmerah približno 7 % zaposlenih v bolniškem stanju, kar bi pri nas bilo 217 bolnih dnevno v povpreč-

ju. Ker pa je dejansko povprečje znašalo v prvem polletju 273 bolnih dnevno, je bilo nad normalno povprečje po 56 bolnikov.

Ni potrebno posebej poudarjati, da je to za kolektiv izredno velika izguba, ki se pokaže na dveh straneh. Prvič so tu veliki izdatki za zdravljenje — oskrbnina, prispevek za SZ in dodatni prispevek (lani je moral RLV doplačati kot dopolnilni prispevek za socialno zavarovanje, ker smo prekoračili dovoljenih 6 % bolnih, znesek 25.188.994 din) še (Nadaljevanje na strani 5)

PRED SPREJEMOM UČENCEV NA IRŠ

V popolnosti se zavedamo težkega in napornega dela, ki ga opravlja rudar v jami. Ne pozabljamo pa tudi tega, da bi bilo rudarjevo delo še težje in naporenejše, če bi še vedno delali primitivno, kot je bilo to v še ne pozabljeni preteklosti. Mehaničacija v rudniku pomeni danes, življenje rudnika, zato ne zanichujmo nekoga, ki se odloči, da postane kovinar. Vsak mlad človek, ki se odloči za kovinarja se v polni meri zaveda, da sta rudar in kovinar neločljivo povezana in, da je delo njihovih rok potrebno drug drugemu.

Pomislimo samo na plavžarje, kako težko bi bilo njih delo brez premoga in si skoraj ne moremo zamisliti rudarstva brez jekla in tehničnih pridobitev kovinarstva.

Smatram pa, da je najvažnejše eno. Ni toliko pomembna smer, ki si jo mlad človek začenja v življenje, kot da na tej poti opravlja vestno in požrtvovalno vse naloge v življenju.

Da pa je človek kos prebrestiti vse zapreke in s svojim delom doprinesiti čim več samemu sebi in skupnosti, si mora pač izbrati tak poklic, za katerega je najbolj sposoben.

Da pa bomo dosegli to, da bomo usmerili mlade ljudi, ki prihajajo iz šolskih klopi na delovišča in delavnice res na pravo pot, potem bomo morali pretehtati vse možnosti in zavzeti taka stališča, ki bodo v korist predvsem sprejetemu učencu ali učenki.

Ni dovolj, če nekdo vztraja pri tem, da se izučiti tega ali onega poklica, pri tem pa ne izpolnjuje vseh zahtev, ki so za to potrebne. Zavedati se moramo dejstva, kakor starši, tako tudi odgovorni ljudje na IRŠ, da če dovolimo, da se učenec ali učenka odloči za poklic, ki ni primeren iz kakršnihkoli razlogov, da s tem oškodujemo najprej prizadetega učenca ali učenko in kolektiv. Učenčovo oškodovanje se kaže v tem, da mora po enem ali dveh letih spremeniti poklic, ker postane hiba večja in tako zamujenih let ne moremo več nadoknaditi.

Kolektiv pa je oškodovan za kvalificiranega delavca, na katerega je računal.

Zato ne bi bilo napačno, če že sami starši otrok, ki jih pripravljajo na poklice, malo premislijo in svetujejo, ker smatram, da so predvsem starši tisti, ki so se dolžni zanimati za to, kako bo njihov otrok uspeval v življenju.

Ni dovolj, če oče ali mati napotita svojega otroka v poklic. Z dovoljnimi smo šele takrat, kadar vidimo, da uspeh naših prizadevanj ni zastoj. Izkušnje so pokazale, da ni malo primerov, ko se starši za uspeh svojih otrok na IRŠ bore malo zanimajo in pridejo na šolo šele takrat, ko je največkrat že pozno. Zavedati se moramo tega, da so poleg vzgojiteljev in mojstrov predvsem odgovorni za uspeh učenca tudi starši in le ti morajo pokazati več razumevanja za sodelovanje z vzgojitelji in mojstri na šoli.

Popolnoma zgrešeno bi bilo misliti, če se nahajamo v kraju, kjer je rudarstvo na višku, da morajo zato biti vsi rudarji. Mi vsi smo prepričani, da so vse veje gospodarstva tesno povezane in tako potrebne druga drugi. Na kraju pa, naj si bo to rudar, kovinar ali kar koli, vsi vidimo pred sabo isti cilj in vsi gremo istemu cilju nasproti. Uspeti moramo v življenju in tako dati sebi to, kar nam je potrebno za življenje. Skupnosti pa vsaj delno povrniti to, kar za nas daje med našo učno dobo. Povše Josip

UREDITEV STADIONA DRŽAVNA ATLETSKA REPREZENTANCA BO TRENIRALA V VELENJU

V začetku avgusta 1962 pride v Velenje državna atletska reprezentanca na enomesečni trening. Trening bo trajal vse do pričetka evropskega prvenstva v Beogradu. Za uspešen trening pa je potrebno obnoviti vsa tekališča, naprave za skok in mete.

STVD Partizan — Rudar je organiziral odbor, ki skrbi za ureditev stadiona. Delamo dopoldan in popoldan udarniško, ker pač društvo nima toliko finančnih sredstev za obnovo športnih naprav. Delati smo pričeli 28. maja, vendar zaradi izredno slabega vremena tekališča še nismo končali.

Doslej smo uredili sledeče naprave:

1. Stezo za skok v daljino in troskok smo razširili od 0,80 do 1,25 m. Prav tako smo podaljšali od 38 na 43 m. Jama za doskok smo povečali od 6 na 7,5 m in ponovno ogradili.

2. Stezo za skok s palico smo razširili od 2 m na 2,5 in podaljšali od 40 m na 45 m. Steza na nasprotni strani je odpadla. Leš smo odstranili in odnesli na razširjeni prostor za met krogle, stezo pa smo zaprli z rušami. Na novo smo uredili tudi doskočišče, ki je obloženo z rušami 1 m visoko.

3. Betonski okrogli plato premera 2,50 m za met diska je končan.

4. Jama za STEEPLECHASE je zabetonirana.

5. Tekališče za met kopja je razširjeno in podaljšano za 4 m izven atletske steze. Potrebno jo je še višinsko regulirati.

6. Elipsasti plato za skok v višino je podaljšano za 4 m in razširjen za 1,50 m ter grobo višinsko zreguliran. Ker sta bili dve jami za doskok, smo eno zasuli in pokrili z rušami. Mivko smo prestavili v sedanjo jamo ter obložili z rušami.

7. Plato za met krogle smo razširili za 10 m, prav tako je narejen betonski krog premera 2,135 m.

8. Plato za met kladiva je izkopan, potrebno ga je še zabetonirati.

9. Na novo smo prečistili 15 m drenaže.

10. Glavna atletska steza je posneta in ves rdeč leš presejan skozi 8 mm mrežo tako, da smo odstranili travo in grobi leš. Fini leš se sedaj razprostira na stezo in vse platoje v debelini 5 cm tako, da je uvaljana debelina 3 cm. Od 4.200 m² površine imamo ca. 1.500 m² popolnoma gotovih. Potrebno je še izvršiti 2.800 m², nakar bi bila glavna dela končana. Nato bomo izvršili še ponovno valjanje, beljenje robnikov, markiranje stez, vzidave raznih detajlov in stadion bo pripravljen za nastop atletov.

Pri vseh delih je bilo opravljenih dosedaj že 2.248 udarniških ur. Največ zasluga pri tem ima industrijska rudarska šola.

Sodelovanje z zdravstveno službo bo rodilo uspehe

(Nadaljevanje s strani 4)

večja pa je izguba zaradi izpada proizvodnje. Če bi bilo teh 56 delavcev, ki so v bolniškem staležu nad normalo na delu, bi dnevno nakopali 336 ton premoga ali letno 102.480 ton, kar pomeni vrednost 180.000.000 dinarjev. V letošnjem polletju smo torej že imeli izgube nad 90.000.000 dinarjev.

V četrtek, 12. julija so se sestali na upravi RLV vsi zdravniki in zobni zdravniki iz ZD Velenje s predstavniki RLV in so razpravljali o tem problemu. Zdravstveni delavci so z razumevanjem obljubili sodelovanje pri naporih RLV za znižanje staleža bolnih do normalnega stanja. Med drugimi so se dogovorili, da se takim osebam, ki bodo prišle k zdravniku, pa jih zdravnik ne bo sprejel v stalež bolnih, ne bo priznal tisti dan za bolniški. Ta ukrep je upravičen, ker je ambulanta odprta dopoldan in popoldan tako, da ima vsakdo možnost, iti k zdravniku takrat, ko je prost, če ni tako bolan, da je obisk pri zdravniku potreben takoj. Tudi stacionar — to je bolniška soba v Šaleški 18/a bodo upravljali bolj smotrno, kakor doslej. Zdravniki bodo napotili v stacionar vsakega bolnika, ki nima svojcev, da bi ga negovali, če je potreben mirovanja, ne glede na to, kje stanuje in kje se hrani.

Zdravniki bodo tudi večkrat na njihovih delovnih mestih v jami in v zunanjih obratih, da bodo čimbolj spoznali, v kakšnih pogojih delajo njihovi klienti. Več skrbi bo potrebno posvetiti tudi tistim članom kolektiva, ki poskušajo izkoristiti pravice iz socialnega zavarovanja. Teh zares ni mnogo, vendar so še taki, ki bi radi živeli na račun ostalih. Vse drugače bo potrebno obravnavati take, ki ob nedeljah veseljačijo do onemoglosti, v ponedeljek napravijo neopravičen izostanek, v torek pa grede k zdravniku z močno revmo pri svojih 19 letih starosti in si izposljujejo nekaj dni bolniške. Primer Alojza P. iz jame vzhod, ki si je to privoščil 25. junija letos, ni osamljen. Tudi zdravstvena služba bo pomagala odkrivati take primere in uspehi bodo večji. Od članov kolektiva samih pa je največ odvisno, ali bomo dopustili, da bi bil zaradi takih in podobnih primerov kolektiv oškodovan za težke milijone, precej pa bo to občutil tudi vsak član kolektiva pri svojih osebnih prejemkih. -aI.

IV. REDNA SEJA UPRAVNEGA ODBORA

4. redna seja upravnega odbora je bila dne 23. 6. 1962 in je bilo na dnevnem redu: pregled sklepov zadnje seje, poročilo finančne in splošne službe RLV ter prošnje in priložbe.

Pri prvi točki dnevnega reda je UO dopolnil sklep prejšnje seje o praznovanju rudarskega praznika s tem, da je odobril za člane kolektiva RLV, ki se bodo udeležili izleta na Kozjak, brezplačno malico in pijačo v znesku 500 din.

O računsko-finančni službi je poročal vodja tov. Vrečko Karč, pri čemer je obravnaval gibanje dohodka podjetja in korekcije, ki so potrebne glede na navodila o delitvi čistega dohodka, zlasti korekcije finančnega plana RLV. Po izčrpnih in obšir-

ni diskusiji je UO sprejel predlagano korekcijo finančnega plana, ki jo je obravnaval tudi centralni delavski svet.

Tov. Pristovšek Franc je poročal o splošni službi, v kateri se je dotaknil nekaterih problemov pravne in administrativne službe, tiskanja časopisa Rudar, delavskega kluba in gibanja upravnoprodatne režije v prvih petih mesecih letošnjega leta. Po poročilu, ki ga je UO odobril, je sprejel sklepe in sicer napotek, da posveti vso skrb za čim hitrejše reševanje zemljiško-knjižnih in odškodninskih zahtev in forsira nastavitve strokovno usposobljenega sekretarja samoupravnih organov RLV, nadalje glede ustrežnejših delovnih

prostorov strojeplisnice, glede delavskega kluba pa je UO menil, da naj bo v sedanji obliki, kot sestavni del RLV s tem, da ga uredijo v skladu z zakonitimi predpisi registracije.

Nadalje je UO obravnaval poročilo komisije za prošnje in priložbe in po njenih predlogih sprejel vrsto sklepov, s katerimi je ugodil ali pa je zavrnil razne prošnje posameznikov, družbenih organizacij, društev, šol, hišnih svetov itd. Predvsem je pomemben sklep o dodelitvi dotacije planinskemu društvu Velenje, za dograditev planinskega doma na Kozjaku, ki služi tudi članom kolektiva RLV za rekreacijo in o kolektivni članarini STVD in ND Partizan Rudar Velenje.

Dragi Ivan!

Usoda je hotela, da si omahnil sredi svojega plodnega in naprednega življenja. Kruto in nenadoma te je iztrgala iz naše velenjske rudarske družine.

Velenjski rudarji sočustvujejo s tvojimi starši in svojci. Njihova bol je tudi naša bol, ker nisi bil samo njihov, marveč tudi naš.

Pozimi leta 1960 si postal član našega kolektiva. Rad si stopil v naš rudarski stan. Vedno si bil naš dober in zvest tovariš. Vselej

Klopčič Ivan

si krepko zgrabil za delo. Rad si delal in veroval v napredek in rast našega kolektiva. Res, kar kmalu si postal naš dober in discipliniran tovariš. Zato smo te vsi imeli radi in te visoko cenili. Videli in spoznali smo v tebi človeka in sodelavca, ki hoče biti in

Velenjskemu rudarju

Kdo vidi ga pod zemljo, kjer težko dela noč in dan kjer znoj v potokih ga obliva, da pride premog ven na plan.

Svetlo sonce mu ne sije v temnem rovu pod zemljo, le svetilka razsvetljuje pri delu trdo mu temo.

Nihče se toliko ne trudi, pri svojem delu kot rudar, v smradu, prahu in vročini, da prisluži svoj denar.

Res je težko delo v jami, nevarno in polno muk, toda po končanem »šihitu«, pozabljen je prestani trud.

Čaka ga prijazen dom, kjer prebiva sreča, ne muči več ga strah in skrb, kot nedavno, prošla leta.

Le naj širi se Velenje sončno mesto, srečni kraj, tu lepše danes je življenje, kakor bilo je nekdanj.

Klopčič Ivan

Tovariš Klopčič je ves svoj prosti čas posvetil knjigam. Nenehno jih je prebiral in se uril poleg materinskega jezika še v dveh drugih francoščini in angleščini, ki ju je tudi obvladal. Med drugim je pisal tudi pesmi, od katerih smo priobčili v našem glasilu pesem »Velenjskemu rudarju«.

ostati rudar, ki hoče in si želi, da mu postane rudarsko Velenje nov in trajen kraj življenja in delovanja.

Usoda pa je sklenila drugače. Za vedno si zapustil naše vrste. Boleče je odjeknila med tvojimi tovariši rudarji kruta novica, da je površinska voda terjala tvoje življenje, tvoje mlade in zdrave sile.

V črnini naših jam si delal in ustvarjal. Bili smo pravi in iskrene

Tovariš Franc!

Globoko nas je presunila tragična vest, ko smo zvedeli, da si se za vedno poslovil od nas, od našega skupnega dela in naših skupnih prizadevanj. Dobro se zavedamo, da bomo brez tebe pri našem delu občutili vrzel, da ob nas ne bo več vedrega tovariša, ki je bil vedno pripravljen pomagati, svetovati in z neprecenljivim delovnim elanom vzpodbujati slehernega izmed nas. Tvoja dobra volja in nenehne želje, da bi čim več ustvaril, so vedno obrodile dvojni sad. S tem, ko si sam neumorno delal, si vzpodbujal tudi nas, da smo te posnemali. Pri tem pa nikoli nisi pozabil na svoje mlajše sodelavce, da jim ne bi s svojimi izkušnjami olajšal delo.

Vedno si bil pripravljen svetovati in prenašati znanje na tiste, ki so bili tega potrebni. To so vse neprecenljive vrline, zaradi katerih smo se z največjo bolečino poslovili od tebe.

Naše boleče slovo niso bili samo spomini na delo in skupne napore. Ob tem slovesu smo se te tudi spominjali kot doslednega borca za doseg najnaprednejših pravic delovnega človeka. Bil si med tistimi, ki so se vedno zavzemali za osvoboditev izkoriščanja človeka po človeku in si zaradi teh naprednih idej bil in ostal do zadnjega dne življenja dosledni predstavnik delavskega razreda.

Tvoji najožji sodelavci, ne moremo ob teh težkih trenutkih izreči vseh tistih dobrih vrlin, ki

SILC FRANC

Silc Franc nekaj dni pred smrtjo s svojim najmlajšim otrokom.

ni tovariši. Vemo, koga smo izgubili. Vemo pa tudi, kaj je izgubil tvoj oče, tvoja mati in tvoj brat. Bil si jim trdna in močna opora. Izražamo jim svoje globoko sožalje!

Sleherno slovo je težko, najtežje pa ono, za katerega veš, da je poslednje. Takrat so besede slovesa krhke in mehke, zato pa tem bolj iskrene. Zato pa, dragi naš tovariš Ivan, srečno, in večna ti slava!

si jih imel in zaradi katerih smo te cenili kot dobrega delovnega tovariša. Naše bolečine so težje od izrečenih besed. Verjemi, tovariš Franc, da je kljub skromnim besedam naše spoštovanje do tebe in tvojega neutrudnega dela večje, kot ti ga lahko tu izkažemo. Na delovnem mestu, ki je ostalo po tvoji nenadni smrti prazno, in povsod tam, kjer si se nahajal, bodo za teboj ostali spomini.

Pri vsem tem pa dobro vemo, da je tudi med najdražjimi — ženo in nedoraslimi otroki — nastala nepogrešljiva vrzel. Kot si ljubil delo v našem delovnem kolektivu, tako si tudi ves ostali prosti čas posvetil družini. Zato je tvoja izguba za tvoje najdražje neizrekljivo boleča.

ZAHVALA

Umrl nam je oče, skrbnik in mož

Šile Franc

katerega izguba nam je prizadejala težko bolečino. Vsem, ki ste nam izrazili sožalje, vsem ki sočustvujete z nami, se najiskrenejše zahvaljujemo. Hvaležni smo tudi za vso prizadevnost zdravnikoma dr. Fijavžu in dr. Zargaju, ki sta storila vse, da bi ga ohranila pri življenju. Prav tako se zahvaljujemo sosedom, darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so našega ljubega moža in očeta spremili na njegovi zadnji poti.

Njegovim delovnim tovarišem, sindikalnemu pododboru Klasir-

Klopčič Ivan se je rodil leta 1928 v Franciji, kamor so njegovi starši odpotovali za kruhom — za boljšim in srečnejšim življenjem. Po okupaciji so se zvesti svoji domovini vrnili v Jugoslavijo in se nastanili v Vačeh pri Litiji. Leta 1960 je prišel Ivan v naš rudnik in tam neumorno in vestno delal do prerane smrti, ki jo je terjalo Velenjsko jezero.

Besede naj bodo le skromna zahvala za vse tisto, kar si v svoji življenjski dobi prispeval za naše skupne napore.

Naj ti bo lahka slovenska zemlja, v kateri bo odslej naprej počivalo tvoje utrujeno telo.

Silc Franc se je rodil leta 1910 v Vranovičah pri Novem mestu. Že kot 17-letnega fanta ga je pot zanesla v naše kraje, kjer je delal v rudniku od leta 1927 do okupacije. Pridružil se je naprednemu delavskemu gibanju in po svojih močeh doprinesel k zmagi nad sovražnikom. Po vojni je nadaljeval delo v velejenskem rudniku in neumorno delal, dokler ga ni zavratna bolezen iztrgala iz našega kolektiva.

Zeni in otrokom izražamo globoko sočustvovanje!

Upravi rudnika in rudarjem iz Velenja!

Zdi se nam neverjetno, da našega ljubljenega Ivana ne bo več iz Velenja.

Srečnega se je počutil v vašem lepem mestu in vedno je prišel vesel in zadovoljen domov.

Nekaj napotkov pri REŠEVANJU UTOPLJENCA

Vsako življenje posameznika ni dragoceno samo za njegove svojce, temveč je prav tako dragoceno tudi za podjetje, v katerem dela, za družbo, v kateri živi in jo gradi s svojimi telesnimi in duševnimi sposobnostmi. Vsako življenje je za nas dragoceno in zato je naša dolžnost, da ga znamo ohraniti in rešiti v raznih nevarnih okoliščinah. — Eno takšnih okolij je tudi voda in naj bo to reka, jezero ali morje. Nevarna je voda le toliko časa, dokler nismo popolnoma spoznali njenih

Zdaj ga ni več. Tragična smrt nam ga je iztrgala v vodi, v vodi, ki jo je tako ljubil.

Vsem, ki so hoteli rešiti njegovo mlado življenje, najlepša hvala. Zlasti pa se zahvaljujemo upravi rudnika v Velenju, ki nam je ob težki uri tako nesebično pomagala in vsem rudarjem, ki so ga tako častno spremili na njegovi zadnji poti.

Se enkrat, najlepša hvala! Neutolažljivi starši in brat z družino — Klopčičevi iz Vač.

lastnosti in nevarnosti in obvladali tehniko plavanja. Prvi predpogoj, da se ne utopimo, je vsekakor znanje plavanja. To je tudi glavni faktor pri reševanju predvsem samega sebe, kakor tudi drugega.

Predno preidemo na samo reševanje utopljenca, se je potrebno seznaniti s tem, kako pomagati samemu sebi v raznih okoliščinah in kako pomagati onemoglemu tovarišu.

(Nadaljevanje na 7. strani)

PO SOVJETSKI ZVEZI

S skupino Centralnega komiteja Ljudske mladine Slovenije sem bil meseca junija v Sovjetski zvezi. Tu smo bili gostje biroja za mednarodno mladinsko izmenjavo »Sputnik«. Po programu, ki so ga pred videli gostitelji, smo bili v tem času v Moskvi, Leningradu in Kijevu. Na poti skozi Madžarsko pa smo se za nekaj časa ustavili tudi v Budimpešti.

Potovali smo z vlakom in prebili na njem vsega skupaj 154 ur. Ker odpade pretežni del poti po Sovjetski zvezi, tu pa smo se vozili v nadvse udobnih vlakih s splanimi kupeji, zato večdnevno bivanje na vlaku ne prizadene potniku posebnega napora. Čas smo preganjali na različne načine. V kupeju, kjer je bilo moje ležišče, smo s tovariši zbijali šale, vmes pa smo si po malem močili grla z domačim brandyjem in staro slivovko. Naj povem, da beseda »domači« v tujini mnogo pomeni. Predvsem velja to za »kapljico«, ki nam je pomagala, da smo enakomerno miganje vlaka in ropotanje koles, zadevajočih se ob jeklene tirnice, lažje prenašali. Ob sovjetskem pivu, kvaru, maliňovem soku, in vodki, ki smo jih imeli na razpolago, bi bilo potovanje prav gotovo težavnejše. To so vse pijače, ki po kvaliteti dokaj slabo omogočijo razvajeno grlo jugoslovanskega potnika. Zdej me boste tudi lažje razumeli, zakaj nam je beseda »domači« toliko pomenila.

Pasoše so nam prvič pregledali naši obmejni organi, ki so prišli na vlak v Subotici ter se peljali z nami vse do jugoslovansko-madžarske meje. Začudili smo se, ko niti nismo opazili, kdaj smo prestopili našo mejo. Vsi smo namreč z napetostjo in težkim notranjim občutkom, pričakovali trenutek, ko bomo resnično v tujih deželah. Mislili smo, da bo to

žili od domače grude, so brez sledu izginili.

BEŽNI SPREHOD PO BUDIMPEŠTI IN SPET SMO NA VLA-KU

Ceprav smo se rano zjutraj pripeljali v Budimpešto, je bilo mesto polno ljudi. Imeli smo ravno toliko časa, da smo se najbolj »korajžni« iz naše skupine spustili po ulicah neznanega mesta. Na prehodni vizit je bilo namreč napisano opozorilo, da moramo vsi potniki ki smo prehodni, odpotovati po najhitrejši poti naprej, torej v deželo, kamor smo namenjeni. Če pa nimamo takojšnje zveze, ne smemo zapustiti perona železniške postaje. Priznam, bil sem med tistimi, ki nismo upoštevali teh navodil. Zavedal sem se namreč, da je to redka priložnost, ko bom lahko hodil po tlaku madžarske prestolnice in pasel oči po njenem jutranjem vrvežu.

Pred odhodom v mesto sem na železniški postaji v menjalnici zamenjal 500 dinarjev za 12 forintov in 24 filerjev. Za ta denar sem potem kupil 10 kosov kruha, 2 mali čaši piva in 16 cigaret. Ostal mi je še forint in 5 filerjev. Uslužbenec v menjalnici mi je takoj pojasnil, da zamenjuje samo zlato valuto — USA dolar, nemške marke, naš dinar, in drugo. Rublje, lene, zlote in ostale valute iz socialističnega tabora pa ne menjajo. Na moje ponov-

v glavnem s tramvaji. Teh je toliko, da smo se jim na uličnih prehodih komaj izmikali. Pred vsako zaprto prodajalno mesa so bile že v zgodnjih jutranjih urah dolge vrste ljudi. To nas je ne-

koliko presenetilo, ker smo med potjo skozi okno videli precej krmilnih rastlin in mnogo obsežnih travnikov in pašnikov, na katerih je bilo dosti svinj, konj in goveda. (Prihodnjič dalje)

Nova kongresna palača v Kremlju, v njej je bil XXII. kongres KP Sovjetske zveze

Nekaj napotkov pri REŠEVANJU UTOPLJENCEV

(Nadaljevanje s prejšnje strani)

I. POMOČ SAMEMU SEBI. Kakor sem že v uvodu omenil, je najvažnejše pri pomoči samemu sebi znanje plavanja. Vendar se tudi dobremu plavavcu primeri, da onemore. Če se to zgodi daleč od obale, na jezeru ali morju, mora vedeti, kako si lahko odpočije in nadaljuje pot. — Telo je v vodi, po Arhimedovem zakonu, za toliko lažje, kolikor tehta po njem izpodrinjena voda. Razen tega vpliva na vzgon v vodi tudi specifična teža predmeta oziroma telesa. Če imamo to pred očmi, je strah odveč. Telo se torej ne more popolnoma potopiti. Polna pljuča zraka pa celo omogočajo, da telo plava na vodi, brez dodatnih gibov z rokami in nogami. Ker je nemogoče, da bi neprestano imeli polna pljuča zraka, moramo vskladiti dihanje tako, da je vdah čim hitrejši in globok, a izdah počasnejši, oziroma zadrževanje zraka v pljučih daljše. Ta način dihanja uporabimo pri prostem ležanju hrbtno v vodi, tako, da so vsi deli telesa (tudi glava) v vodi, le obraz, predvsem usta in nos naj bodo nad vodno gladino. Pri tem je priporočljivo, da se noge razmaknejo in roke razširijo. Če pri tem še na lahno gibljemo z dlanmi, bo počivanje onemoglega več kot sigurno. Po krajšem počitku mirno nadaljujemo s plavanjem.

Tudi dobremu plavavcu se lahko zgodi, da ga zajame tok hitre gorske reke z mnogimi podvodnimi skalami. Prva skrb naj mu bo, da nepoškodovan pride do najbližjega brega. Normalno plavanje tu ni primerno. Gibanje z rokami je neprestano posevno naprej pod seboj kot bi tipali. To pa zaradi tega, da otipamo vsako skalo, jo preskočimo ali obidemo. Bil bi primeri, da so ostre skale poškodovale plavavca. S temi gibi rok zavarujemo predvsem trup pred morebitnimi poškodbami. Da ne bi prišlo do poškodb na kolnih ni priporočljivo pri plavanju upogibati kolena. Plavamo torej z iztegnjenimi nogami in le z minimalnim gibanjem nog v kolčnem sklepu.

Pri kopanju v neznanem jezeru, pri plavanju po nepoznanem predelu se lahko zgodi, da zaides med ovijalko. V tem primeru mnoge obide strah pred neznanim. Mislijo takoj na strupene kače ali kaj sličnega. Utoplajo se predvsem zaradi strahu. V tem primeru ostanimo mirni, obrnimo se na hrbet, odvijmo ovijalko z dela telesa, katerega je ovijala in se vrnimo po isti poti, od koder smo prišli. Nikakor ne nadaljujemo poti, ker teren pred nami je po vsej verjetnosti vedno bolj posejan z ovijalkami.

Za kopavce so zelo nevarne tudi mirne reke z vrtinci. Če smo zadržani na takšen predel, je nujno, da plavamo čim bolj vodoravno. Pri tem načinu plavanja je manjša možnost, da nas vrtinec potegne na dno. Tudi tu moramo biti popolnoma mirni in prisebni. Ako nas kljub temu vrtinec potegne pod vodo, se nikar takoj ne otepajmo, temveč z razširjenimi nogami počakajmo, da dosežemo dno. Ko začutimo dno pod nogami se z vso močjo odrinimo posevno navzgor iz območja vrtince. Ker so vrtinci lahko tudi posledica odprtih in rečnem dnu, je nujno, da so noge razširjene in pripravljene za odvir.

Pri padcu z ladje naj bo prva skrb, da se čim bolj odmaknemo od ladijskega trupa. To predvsem iz dveh razlogov: da nas ne potegne ladijski vijak v svoj tok in da nas z ladje lažje vidijo in na ladjo slišijo naše vpitje. Zgodi se pa, da nas z ladje niso opazili in smo ostali v morju. V tem primeru si moramo pomagati s plavanjem na sledeče načine: Če je kopno na obzoru, bomo plavali v smeri kopnega, ter predhodno odložili le najnujnejšo obleko, ki nas ovira (suknjič, čevlji). Če ne vidimo kopnega, je nujno, da si zapomnimo smer, v kateri je ladja odplula, se nato vlečemo na hrbet, slečemo vse, kar bi nas pri plavanju oviralo, in upamo, da nas bodo na ladji pogrešili in iskali v smer, od koder so prišli.

Nadaljevanje prihodnjič!
Marjan Pistotnik

Pogled na moskovski Kremelj z mostu preko reke Moskve

lahko opaziti, ker smo pričakovali temeljit pregled naše prtljage, kakor tudi vlaka, s katerim smo se vozili. Saj smo vendar prestopili mejo dveh dežel! Sele v Kelebeji smo vedeli, da se že nekaj časa vozimo po madžarskem ozemlju, ko so njihovi obmejni organi vljudno prosili za pasose. V trenutku smo se zavedali, da smo postali pravi potniki po tujem. Pozabili smo na vse tisto, kar smo do sedaj vseskozi nestrpno pričakovali. Občutki napetosti; da smo se dalj časa lo-

no vprašanje, mi je odgovoril, da rublji nimajo zlato podlago. Zadoljil sem se z enostavno obrazložitvijo in odšel v mesto.

Budimpešta z 1.150.000 prebivalci je največje industrijsko središče in hkrati v vseh pogledih vodilno in glavno mesto Madžarske. Mesto se razprostira na obeh obalah Donave. Na desni je starejši Budim, na levi pa mlajša Pešta. Čeprav je mesto lepo grajeno, ne nudi s svojim zunanjim učinkom videza milijonskega mesta. Cestni promet je slabo razvit,

Tako je treba nadaljevati

»Mladinski oder Svobode Velenje vas vabi na igrice!« so letaki, ki so jih napisali mladinci sami. In začuda! V nedeljo popoldne je bila dvorana kulturnega doma podobna škatlici vžigalic. Kako presenečenje in veselo iznenadenje za tiste, ki so se pod vodstvom starejših in izkušenih amaterjev pripravljali na svojo prvo in veliko predstavo.

Oči stoterih so se uprle v oder, ki je čakal nastopajoče še neurejen, da celo razmetan. Konferencier je znal povezati mlado publiko z odrom. Toda igravci z vlogami so prihajali iz dvorane na oder in ustvarili še intimnejše vzdušje. Oder je bil v trenutku pospravljen in že se je spremenil v pravličen gozd, da so zastrmele otrokove oči in samo še hrepenče čakale, vile, skrate in vse tiste, ki bi jih radi videli ter jih poznajo iz pravljic. Nad drobnimi otroškimi glavicami je plavala rahla glasba, in pravljica za otroke se je pričela. Niti konferencier, niti direktor Zgaga je z domiselnimi vložki nista mogla zadržati. Sneguljčica je bila tu, tista priljubljena deklica, ki z njo čuti in jo ljubi tisoč otroških src.

Nato še Trnjulčica, vile...

V zastri svetlobi reflektorjev sem opazoval živo mladež, ki je na cesti vedno tako živa. Tu je resna, disciplinirana, se nasmeji, odgovarja napovedovavcu, sočustvuje s Sneguljčico. Rad bi objel vseh sto skuštranih glavic in srečnih obrazov in jim želel, da bi jih še in še videl v dvorani, kjer postaja pravljica pesem, kjer postaja pravljica vzgoja, alfa in omega vsega. Čas je hitro mineval in tudi vremenoslovec se je že pojavil na odru. Tako je pač treba. Če dan zaide za goro, je treba opozoriti na naslednji dan, na toplo julijsko sonce, šumenje hladne vode in na vse mogoče igre ob njej, ki jih poznajo samo otroci.

Reflektorji so se združili v magični mavrici in poslednji prizor je bil kot sončni zahod, ob katerem samo vzdihnemo in nato še pripomnimo: »Jutri bo zopet lepo vreme!« Zal nam je dneva, ki se ne povrne več in tako je bilo žal otrokom dogajanja, ki je zatonilo za kulise. Pot s čela mladih igravcev, ki so nastopili, je počasi gineval. Velika predstava — in popolen uspeh. Njihovi obrazi so še vedno žareli. Reflektorji pa so ugasnili. Režiserjev obraz je postal kot jutranje sonce. Direktor Zgaga in konferencier sta se spogledovala in njune ustne so šepetale: »Kaj takega moramo še nuditi naši mladeži!«

Dvorana je po odhodu otrok onemela. Pusta in prazna, čeprav čudovita v svoji arhitektonski ureditvi, je ostala.

Mladinski oder s tridesetimi slušatelji je sredi vročega julija častno izpolnil nalogo. Ob tem sem pomislil na dekleta, ki so hodila na vaje od vseh krajev šoštanjske občine. Prihajala so in želela, da uspejo. Vedo, da ni lahko plesati po odrskih deskah. Toda nekje je veliki slovenski genij napisal: »Modrec ve: Danes sem pal, jutri bom plesal po ledu!«

Tega se nedvomno zaveda ansambel mladinskega odra v Velenju. Težavno je bilo rojstvo mladega teatra. Toda volja in velika želja velenjskih amaterjev, igravcev, je bila nepremagljiva. To v času, ko vsa druga gledališča Slovenije že počivajo.

Prepričani smo, da bodo mladi in vsega lepega željni igravci, v jeseni nadaljevali delo. Saj to dokazuje tudi njihova vnema, ki

je lahko premagovala kilometre, mraz in veter.

Se vedno sedim v dvorani. Luči ni več in vil ni več. Sanje pravljic živijo dalje. Živijo v meni, živijo stotero v srcih otrok. Z njimi je povezano veselje, nežna lira ubranosti, ljubezen — lep velik šopek, ki je v rasti mladega rodu skoraj nepogrešljiv zaklad...

Menda ni še potrebno posebej omenjati kreatorjev velikega dogodka. Franček Korun, Hinko Dermol, Avgust Jeriha, Milan Lukman — in mogoče sem še koga izpustil, naj mi oprostijo...

Večer je bil nepozaben, mogoče tudi moderniziran, saj je združeval prav vse: humor, nekaj diktatičnih bodic, pravljico — skratka vse, kar si otroško srce zaželi.

Zato želimo tudi mi, da bi tako delo postalo stalna oblika prijetnega in zdravega izživljanja velenjske mladine, ki je dobra in jo je zato treba hraniti le z dobrotami!
-KO

Sz vaših šol

Pišejo gojenci IRŠ

S SVOJIM MLADOSTNIM ELANOM BOMO POZIVELI DELO SAMOUPRAVNIH ORGANOV TER DELO DRUŽBENIH IN POLITIČNIH ORGANIZACIJ.

Globoko pod zemljo v tesnih rovih velenjskega rudnika je izmena rudarjev. Razlegali so se pozdravi veselih rudarjev. Nihče ni kazal utrujenosti. Med mnogimi, ki so prihajali na delovišče je bil tudi mlad rudar Janez. Vedno je bil nasmejan in dobre volje. Ob vsaki priliki je pomagal delovnim tovarišem z nasveti in podobno. Na njihovem delovišču so ga vsi dobro poznali.

Ko je Janez pred nekaj leti prišel kot novopečeni kopač, so ga vsi zasmehovali. Janeza je to precej bolelo, a tega ni pokazal. S svojim delom je kmalu dokazal koliko velja. Vsi so ga vzljubili in mu vse zaupali. Zaupali so mu tudi na nedavnih volitvah v delavski svet.

Na delovišču so zaropotali stroji. Premog je tekkel kot živ po transportnih napravah na beli dan. Janez se je zatopil v delo. Kmalu je slekel suknjo in si z njo obrisal potne srage z lica. Minile so ure, Janez pa je vrtal, lomil, sekal in podgrajeval nezavarovani strop, ki je venomer prežal nad njim, da ga pokoplje. Janez je vaje vseh nevarnosti, ki čakajo rudarja v popolni temi, globoko pod zemljo. V teh nekaj letih se je docela seznanil

s pravim rudarskim življenjem. Mnogokaterga je nadkrilil v vseh rudarskih veččinah.

Minile so njegove delovne ure globoko pod zemljo. Pobral je orodje in skrbno izračunal količino premoga, ki ga je izkopal. Z veseljem je ugotovil, da je danes s tovariši dosegel nov delovni uspeh. S pogledom je še enkrat preletel delovišče. Skupno s tovariši je odšel. Kletka je prispela iz globine in rudarji so izstopili. Pozdravilo jih je toplo majsko sonce. Odšli so se okopati in preobleči. V množici skrit je Janez vstopil na rudniški avtobus. Doma ga je čakalo toplo kosilo. Po obedu je prijel v roke časopis »Rudar« in ga list za listom prebral. Ni minila ura, ko je odložil časopis. Zopet se je odpravil z doma. Žena ga je začudeno pogledala. »Kaj misliš vedno okrog postopati in me zanemarjati? Domov prideš le spat in kadar si lačen!« ga je okregala. Janez se je nasmehnil. Povedal ji je, da danes delavec ni samo delavec, temveč upravljavec obem. Človek, ki se v naši družbi izmiška postranskemu delu, to je delu v družbenih organizacijah in podobno, ni vreden, da je med nami. Ni mu bilo treba več pregovarjati, razumela ga je. Pove-

dal ji je, da gre danes na izredno važno sejo centralnega delavskega sveta, na kateri bodo najboljše med delavci odločili o važnih zadevah našega podjetja. S pozdravom je odšel in tiho zaprl vrata za seboj. Med potjo je nehote odprl skripte, ki jih je dobil nekaj dni prej, da jih temeljito predela. Res jih je mnogokrat prebral in veliko ur premeleval njihovo vsebino. Nekaj ga je vendarle neprestano zbadalo. Odprl je stran, na kateri je bil trn, ki ga je zbadal. Papir je bil tu že precej zguljen in črke so postale motne, kar je bil dokaz, da je precej brodil po vsebini. Ponovno je bral besedo za besedo, počasi in preudarno.

»Otežkočena je gradnja našega giganta, Energo-kemičnega kombinata. Težave imamo pri nakupu velikih generatorjev...« Da težko bo vskladiti vse zadeve v red, ki bodo zagotovile sigurno gradnjo našega velikega otroka — naš objekt, ki bo steber nadaljnega razvoja Šaleške doline in prebivavcev v njej. Kombinatom rešil slabo stanje našega podjetja na tržišču. Rešil bo nas rudarje, s tem pa dodal velik del k razvoju slovenske industrije. Ko bo zamislil velikih mož uresničena, bo premog stekel po ceveh, v druga industrijska središča po domovini in celo preko meja. Takrat bomo postali konkurenti marsikomu in s tem doprinesli naši družbi nova sredstva za nove gradnje, za nove uspehe.

Iz takšnega razmišljanja ga je predramil pozdrav tovarišev, ki so čakali pred sejno dvorano na pričetek.

Kmalu so pričeli z zasedanjem. Predmet obravnave je bil težak. Treba je bilo zavestno sodelovati. Janezu se je poznala izmučenost in utrujenost na obrazu. S silo je držal odprte oči. Nadlegoval ga je spanec, toda zavest v njem je bila močnejša. Premagal je spanec in utrujenost. Zavedal se je svoje odgovorne naloge. Minile so ure odločanja in delavski svet se je razšel. S trdnimi upi je Janez prišel domov. Vesel, da bo jutri tovarišem razložil mnogoobetajoče stvari, ki so jih sklenili na seji, ni niti slišal žene, ko ga je grajala zaradi kasnega povratka. Res, bil je že pozen. Ni še nameraval počivati. Kljub prigovarjanju žene, da je za danes dovolj pohajkoval, je odhitel na sestanek ZK. Opravičil se je sekretarju in prisedel. Sestanek je bil pomemben za proizvajalce današnjih dni. Skupno so pregledovali širšo gospodarsko dejavnost naše domovine. Iskali so vzroke zaostanka naše industrije za industrijo tujih dežel. Precej takšnih vzrokov so odkrili. Da bi bilo vse v cilju napredka, so tudi sklenili, da bodo po politični strani vplivali na zavest onih, ki zavirajo naš razvoj.

Pozna je bila ura, ko je Janez legel k počitku. Niti v postelji ni bil z mislimi nikjer drugje, kot med tovariši v borbi za lepše življenje, za naš napredek.

Marhat Albin
absolvent III. letnika IRŠ

Veš, kaj je novega?

Drrrrr... je prekinila nočno tišino ura. Drejče se je še malo pretegnil v postelji, malo zazelhal, nato se pa skobacal pokonci. Imel je namreč zjutraj »šihht«. Pogledal je po postelji, kjer je spala njegova žena Ančka. Ko je videl, da trdno spi, je na tiho odprl sobna vrata in si sam pripravil zajtrk. Neslišno je odšel na svoje delovno mesto.

Ko se je Ančka prebudila, je bilo sonce že precej visoko. Pogledala je po postelji ter opazila, da je mož že odšel. Spomnila se je da ima ta teden zjutraj »šihht«. Odšla je v kuhinjo ter opazila, da si je mož sam pripravil zajtrk. Končno je že bolj pametno tako, saj se ne izplača vstajati tako rano, ko pa lahko mož to mimogrede opravi. Ančka ima itak čez glavo drugega dela.

Zvonec se je oglašil. Ančka si je hitro ogrnila jutranjo haljo ter šla odpirati vrata.

»Dober dan, Ančka«, jo pozdravi soseda Franca.

»Dober dan!« Si le prišla malo pogledat! Oprosti, veš sem šele ustala, imam pa še vse narobe.

»Oh, kaj bi, saj jaz nimam nič boljše. Ali veš Ančka, kaj je novega?« je pristavila Franca kar v eni sapi.

»Kaj?«

»Veš, Tito je bil v Velenju. Sedaj so pa zaprti vodilne in še nekaj drugih. Pravijo, da imajo veliko masla na glavi.«

»Saj sem vedela, da bo enkrat nekaj takega«, odvrne Ančka.

»Kje si pa to zvedela?«

»Veš, bila sem ravno na trgu, pa sem slišala, ko je pravila Neža, da je Micka slišala, ko je Treza pripovedovala, da so se Franca in Urška pogovarjale, Marička je pa slišala in mi je povedala pa je rekla, da ne smem nikjer povedati. Samo tebi povem, da boš tiho.«

»O, to pa to, jaz ne bom nikomur pravila, pa če mi nohte vlečejo iz prstov.«

Potem je Franca nadaljevala: »Pravijo, da so našli pri nekaterih veliko denarja pa so jim vse pobrali in avtomobile vzeli. Vidiš, potem ni čudno, če delavci nič ne zaslužijo. Veš, da je naš nekaj večjega v jami, pa zasluži komaj 40.000 din. Ne morem si kupiti niti ene obleke, že štiri najst dni nisem imela nobene nove.«

»Da, težko je živeti«, ji je pritrčila Ančka. »Nekateri si lahko kupujejo vse, kar jim srce poželi, mi smo pa tako ubogi. Veš, tako si želim »nylon« plašč, veš, takega, kot ga ima Johana. Ta,

Gasivsko slavlje v Velenju

Velenje je v nedeljo, 14. julija, praznovalo dve pomembni obletnici. Gasivsko društvo mesto Velenje je praznovalo 65-letnico obstoja gasivskega društva, industrijsko društvo gasivcev rudnika lignita pa 3-letnico delovanja.

S programom smo začeli v nedeljo ob deveti uri dopoldne. Cudovit je bil pogled na pet sto uniformiranih gasivcev, ki so napolnili ulice lepega mesta. Industrijsko gasivsko društvo je že na predvečer praznika položilo vence na grob padlih borcev. Na svečani seji se je pregledalo dosedanje uspešno delo. Po paradi je bila na slavnostnem prostoru podelitev republiških odlikovanj nad dvajset prizadevnim in požrtvovalnim gasivcem. Naj omenim imena nekaterih, ki so dolga leta bili zgled drugim gasivcem.

Ti so: Skarja Franc, Melanšek Franc, Kričej Franc in drugi.

Podelitev nagrad je bila povezana s programom. Na njem so sodelovali pionirji in oktet gasivskega društva Gaberke ter rudniška godba iz Velenja. Na spominsko ploščo smo položili venec padlim borcem.

Po programu je bil za Velenjčane privlačen praktičen prikaz, kako gasiti s sodobnimi tehničnimi sredstvi. Naj omenim še, da so pri tem sodelovala najboljša gasivska društva iz Slovenije.

Po veliki prireditvi, ki je privabila v Velenje ljudi od vseh strani Slovenije je bilo na prostoru pri gasivskem domu ljudsko rajanje. Kljub dežju je prizadevnim velenjskim gasivcem uspelo, da je bila prireditev nepozabna.

-Ivo-

ki ga imam mi nič več ne ugaja. Pa vse bi še šlo, ko bi ne bilo vedno dolgčas. Veš, včasih mi je tako dolgčas, da ne vem, kam bi se dala.«

Se dolgo sta tako govorili, ko se nenadoma odpro vrata in v sobo stopi — Drejče.

»Ojoj!«, je vzkliknila Ančka, »kaj si že doma? Kaj je že toliko ura?«

Sele tedaj je pogledala na uro in bilo je pol treh popoldne. Hitro je poljubila moža na usta ter tako onemogočila pot vsem tistim besedam, ki bi jo utegnile zadržati,

ker ni pripravila kosila in pospravila stanovanja.

Franca pa je hitro zapustila sobo ter si mislila: »Da, ta je dobro opravila s svojim možem. Kako bom kaj jaz?« Njen mož je imel namreč tudi zjutraj službo.

Tinče

Na cesti, pred zaklenjenimi vrati

Za nedeljo, 8. julija ob deseti uri, je Kovinsko podjetje »Chrommetal«, ki ima svoje prostore v Starem Velenju, vabilo roditelje in varuhe vajencev svojega podjetja na roditeljski sestanek.

Pet minut čez deseto uro nas je stalo na cesti pred stavbo »Chrommetala« deset ljudi (to je večina povabljenih), ki smo prišli celo iz oddaljenih Skal, Bevč, Št. Ilja, da bi se z vodstvom podjetja pogovorili o svojih otrocih, ki so tu zaposleni kot vajenci. Stali smo in potrpežljivo čakali, da se bo pojavil nekdo iz podjetja, nam odprl vrata in nas povabil v sejno sobo, kjer naj bi se vršil sestanek.

Po polurnem čakanju smo postali nemirni. Starejša mamica ni mogla več stati na vročini, gospodinje so godrnjale, da bi morale doma pripravljati kosilo. Naslednjih deset minut smo razočarani in jezni kritizirali malomaren odnos vodstva podjetja do staršev, ki smo jim zaupali v uk in vzgojo svoje otroke. Dvajset minut pred enajsto smo se razšli, ne da bi se nam kdorkoli opravičil ali pojasnil, čemu roditeljskega sestanka ni bilo.

Mnogokrat slišimo tožbe, da je udeležba na roditeljskih sestankih slaba. Toda ljudje, ki so jih po vabilu pustili brez opravičila zastonj čakati pred zaklenjenimi vrati, verjetno prihodnjič zaradi nezaupanja res ne bodo več pripravljani sodelovati.

Oštir Marina

Velenje bi bilo lahko lepše...

Brez dvoma: Velenje je lepo! Mnogo truda in denarnih sredstev je bilo vloženo za njegovo ureditev. Stevilni turisti in izletniki iz bratskih republik in iz tujine dajejo vse priznanje mestu in njegovim graditeljem. Vendar pa nekateri opažajo še mnoge neurejene stvari, ki so tudi nam vsem poznane. Naj opozorimo na nekatere najbolj vidne »lepote« tudi mi.

Če se napotimo iz Soštanja v Velenje, pridemo mimo vzorno urejenega Novega jaška na Glinškov klanec. Pred nami je Velenje. Toda, že v začetku smo razočarani. Opazimo dve leseni hišici. Vprašamo mimoidoče, čigave so te zapuščene stavbe. Povedo nam, da so to rudniške SS hiše, katerih gospodar je neznan. Na poti proti centru se ustavimo v novem parku. Na številnih klopek, ki so izpostavljene pekočemu soncu, ni nikogar. Iščeemo senco za oddih. Toda prostrane zelenice in pota so skoraj brez dreves in tudi ne ravno lep železno ograjeno imevano — »pergole« je brez zelenja. Lep bazen med rožnimi gredicami je brez vodomete, osamljen ter čuden spomenik je za nas uganka, ker ne vemo, kaj pomeni. Pravijo, da je to simbol življenja in tehnike ali »spomenik padlim Japoncem«. Neokusni glasbeni paviljon, ki je baže zgrajen po načr-

tu nekega dunajskega arhitekta, ni izrazit. Ob maloštevilnih koncertih in ostalih prireditvah ostaja ploščad pred njim prazna. Ob bližnjem jezeru ni nikogar, kotalkarsko igrišče je nedovršeno in kot kaže, ne bomo kmalu dočakali njegove otvoritve. Vprašamo se, čemu toliko dela in stroškov, ker park in ostalo ne služi svojem namenu.

Pa pogledajmo še malo v naselje. Balkoni so še vedno neurejeni, ponekod prenatrpani z rožami, drugod prazni, betonski zaboječki za cvetlice so obešeni na notranji strani balkonskih ograj, večkrat s slabim cvetjem ali brez njega, na stolpnih pa je njihovo število vsekakor premajhno. Ker so ceste do hiš tako nerodno speljane, hodijo ljudje preko zelenic in delajo škodo. Pametno bi bilo, da napravijo potne stezice s peskom, ki bi bile zelenicam lep izgled, odpadle pa bi razne prepovedne table. Na nekaterih mestih smo opazili še bodočo žico, ki tudi ni nasadom v okras. Posebno lepi so betonski mejniki z železnimi čepki. Namen teh je bil, da ljudje ne bi sekali oglov. Doseženo pa je ravno obratno, tako, da se jih ljudje izogibajo navznoter ter povzročajo še večjo škodo. Nujno je, da se ti kamni odstranijo, na njihovo mesto pa naj postavijo oz. posadijo cvetne grme

ali pa naj jih zaokrožijo in tla kujujejo s ploščicami.

Kje so arhitekti in urbanisti, ki so bili za ureditev Velenja pohvaljeni in nagrajeni in kje je turistično olepševalno društvo? Z malo dobre volje bi bilo lahko Velenje še lepše kot je. Vprašamo se tudi, čigava je bila zamisel in izvršitev grobega in neprimernege tlaka pred tržnico. Ko smo šli tja, smo se najprej spotaknili na kamnih, potem pa še na češnjah, ki so bile po 136 din in to slabe in ne v zadostnih količinah, dočim jih je v Ljubljani dovolj po 100 din.

Televizijske antene na strehah so poglavje zase. Nobene estetike in enotnosti. Nosilne palice vseh mogočih oblik in velikosti, bolj podobne fiziološkam, kot moderni tehnični napravi.

Po Velenju smo tudi iskali spomenik NOB ali revoluciji, ki ga ima že vsaka vas. Pri nas pa 17 let po osvoboditvi še ni določen prostor, kjer naj bi stal.

Se je mnogo neurejenega v Velenju, pa prepustimo besedo še drugim bralcem, oziroma dopisnikom. Naloga nas vseh naj bo, da po svojih močeh in zmožnostih prispevamo k temu, da uredimo naše mesto tako, kot si ga želimo.

T. F.

knjige, knjige

Nove knjige pri Mladinski knjigi Velenje

NOČI IN VIHARJI: Knjiga je delo treh avtorjev, Marjana Keršiča-Belača, Cirila Debeljaka-Cica in Antea Mahkota, naših znanih alpinistov in udeležencev prve slovenske odprave, ki je v letu 1960 dosegla v Garhvalski Himalaji dvoje, doslej še neosvojenih vrhov Trisula II, visokega 6690 metrov in Trisula III, visokega 6270 m. Glavni del knjige je napisal prvi avtor, znan po liričnih opisih svojih doživetij iz gorniškega življenja v Planinskem vestniku, s pronicljivim občutkom za opazovanje sveta in človeka v njem, pa naj živi kjerkoli, na dolgem potovanju po morjih do Indije, v indijskih velemestih Bambaya in Delhija, rečnih garhvalskih vasicah ob reki Kail Gange ali v tesno odmerjenih, višinskih taboriščih, kjer sta nad peščico pogumnih mož gospodovala mrz samotnih noči in neizprosni viharji z neurji in snežnimi meteži. Napeto zgodbo, ki se začne z godovino te odprave nadaljuje s potovanjem preko prostrane Indije v osrčje garhvalske Himalaje. Tu Ciril Debeljak in Ante Mahkota z dramatičnimi opisi doživljajev dopolnjujeta prve skupine odprave »Predhodnice« in postavljanja baznih in višinskih taborišč, vse do končnega osvajanja obeh vrhov, s katerimi so bili poplačani več kot šest tednov trajajoči pohodi po divji dolini reke Kail Gange, preko bidalgwarskega ledenika in labirinta ledenih serakov južnega Sedla. V teh opisih je polno pretresljive in monumentalne lirike gorskega sveta, redkobesednih dialogov in meditacij, ki se včasih razraščajo v opazo-

vanje besneče narave, prirodnih lepote in njenih neizprosni zakonov, ter človeške moči in slabosti. To so doslej še neobjavljene, originalni zapiski dnevnikov, ki jih pestrijo številne slike, zemljevidi in točno risane smeri vzponov in taborišč.

MLADI MESEC: Po zamisli pisateljice tvorijo kroniko slovenske meščanske družine Ravnovih štirje romani, vendar tako, da predstavlja vsako delo zase zaključeno celoto. Zgodbe posameznih oseb pa se prepletajo, segajo naprej in se hkrati vračajo v preteklost. Zato bi lahko rekli, da je roman Hiša večera nadaljevanje Mladega meseca ali obratno, zakaj v Mladem mesecu, ki opisuje mladost Juliusa, starega očeta Marine Ravnove, v drugi polovici prejšnjega stoletja, se srečamo tudi z Marino in njenim sinom, petnajst let po drugi vojni. Iz vasi so se Ravnovi preselili v mesto, toda, ko so izgubili vse, kar so dosegli, so se jim začeli spominjati vračati v staro vas, kjer se jim je zdelo, da so doživljali edino zadovoljstvo, srečo in mir.

Pred nami vstane podoba stare vasi in brezkrbnega Juliusa, ki ga je njegov boter trgovec dočel za svojega naslednika in ga dal šolati. Roman se pričinja z zgodbo njegove mlade ljubezni do lepe, nesrečno poročene inženirjeve žene Diane Lanthieri, ki je vasi po rodu in miselnosti tuja in vnaša v mirno vaško življenje najprej spotiko in zavist, nato tragedijo. Ob nji preživi Julius prezgodaj svojo mladost v burni, edini ljubezni svojega življenja. Juliusa, njegovo nevesto in poznejšo ženo Francko in gospo Lan-

thieri spremlja cela vrsta zanimivo orisanih človeških likov, tragičnih in tudi smešnih postav iz preteklosti, kakor se tudi v sami napeto napisani zgodbi meša med dramatične prizore smeh — poteza, ki je značilna za avtorico z intenzivnim občutkom za dvojno podobo življenja.

ZATON BIZANCA: Walterjev »Zaton Bizanca« je slikovita pripoved o zaključnih poglavjih bizantinske zgodovine, in o sami turški zasedbi Bizanca, ki je imela daljnosežne posledice za vso evropsko zgodovino.

Gerard Walter, pisec številnih knjig, je ugleden francoski zgodovinar. Vendar pa ta njegov prikaz zadnjih dvesto let Bizanca ni zgodovina v suhoparnem šolskem smislu. Avtor mojstrsko razporeja snov in njegov jezik je barvit, kdaj celo okriljen s humorjem. V živih barvah prikazuje mnoge bitke in poraze, hkrati pa tudi splošne razmere v bledečem Bizancu in razna socialna gibanja, ki so od znotraj majala temelje stare države. Bravec je priča neštetim krvavim prizorom, osvajalskim napadom od zunaj pa tudi brezkončnim notranjim zdraham, despotizmu nasilju, spletkam in večnim zarotam, skratka, vsemu tistemu, kar pojem »bizantizem« pomeni negativnega. Toda kljub tej posebni bizantinski barvi ima prikazano dogajanje vendar občeloveški značaj in zbuja asociacije na mnoga poznejša in novejša dogajanja v svetu.

Zares razgibana in pomembna zgodovinska snov, znanstvena zvestoba dejstvom in hkrati prijeten barvit slog — to so odlike te knjige, ki je zanimiva za vsakogar.

Manikiranje z lakom	200
Preparat boljši	80
Preparat navadni	40
Mazanje las	20
Obloge	100

CENIK ZA MOŠKI ODDELEK

	din
Striženje	100
Hardy striženje	250
Britje	70
Masaža lasišča	100
Pranje glave	120
Barvanje	500
Barvanje brk	70
Trajna	600
Britje vratu	30
Oblikovanje	50

OSKRBNIK ZA PAŠKI KOZJAK

Planinsko društvo Velenje sprejme v službo oskrbnika za planinski dom na Paškem Kozjaku. Zaželeni so predvsem upokojenci (mož in žena), ki imajo veselje do te službe. Plača po dogovoru. Nastop službe takoj. Prijave sprejema tajnica planinskega društva to v. Kališnik Ida, direkcija — prepisni oddelek.

PD VELENJE

boljete si

KINO

od 28. 7. do 30. 7. — **SEDMO SINBADOVO POTOVANJE** — ameriški barvni film
od 1. 8. do 2. 8. — **LJEBEZEN POLDAN** — ameriški film
od 4. 8. do 6. 8. — **PRODAJALKA VIJOLIC** — francosko-španski film
od 7. 8. do 8. 8. — **KRIZARJI** — poljski film
od 9. 8. do 10. 8. — **KAPO** — jugoslovansko-italijanski film
od 11. 8. do 13. 8. — **ANDALUZIJSKA LJUBEZEN** — argentinski film
od 15. 8. do 17. 8. — **PLES V DEZJU** — domači film
od 18. 8. do 20. 8. — **ZENA IN NJENA IGRAČKA** — francoski barvni film

Vesti

PREKLIC

Ing. arh. Cerar Marjan in Cerar Zorislava, stanujoča v Velenju, Šaleška cesta 16, zaposlena pri RLV, preklicujeva veljavnost izgubljenih kart za deputatni premog.

PREKLIC

Zajc Ivan, stanujoč v Hrastovcu št. 44 pri Velenju, zaposlen pri RLV, preklicujem veljavnost izgubljenega plačilnega kartončka za dviganje plač — matična št. 120.

PREKLIC

Štimulak Jaže, stanujoč v Kaju-hovi ulici št. 6, Velenje, zaposlen pri RLV, preklicujem veljavnost plačilnega kartončka (za dviganje plače) matična št. 140.

IZGUBLJENI KLJUČI

V nedeljo, 1. junija so bili v Kidričevi ulici izgubljeni ključi. Prosim najditelja, da jih odda pri »Zavodu za zaposlovanje delavcev«, Šaleška cesta 18, IV. nadstropje.

IZGUBLJENA DENARNICA

21. julija je bila med 11. in 14. uro na poti iz centra Novega Velenja do vrtnarije na Koroški cesti izgubljena denarnica z manjšo vsoto denarja, osebno izkaznico z reg. št. 47953 in odrezkom od denarne nakaznice z zneskom 4.400 din, ter tremi srečkama jug. loterije. Lepo prosim najditelja, da vrne na naslov Te-kavec Friderik, Velenje, Koroška 64.

Cene za FRIZERSKE USLUGE

V ceniku za frizerske usluge te močno preseneča pestrost teh uslug. Pove namreč, da te frizerski in brivski salon v Cankarjevi ul. lahko v vsakem pogledu res zadovolji, pa naj bi bil še tako »lepotilno razvajan«. Tako je tudi prav. Sedaj res ni treba v Celje ali kam drugam zato, da bi prihranil razliko v cenah. Pravijo, da promet raste. Seveda raste, bržčas prav zaradi tega. Če k temu dodaš še vpludno in hitro postrežbo, pestrost vseh mogočih uslug, ki jih opravijo na sodoben in moderen način, in res visoko strokovno raven tako ženske kot moške delovne sile, potem res ni pretirano, če trdiš, da ima ta salon vse predpogoje, ki so potrebni, da rad stopiš v ta salon in se mirno »podvržeš« kakršnikoli »lepotilni obdelavi« od nog do glave. Personal ni prav nič v zadregi, če hočeš »hardi« ali »dindi« frizuro. Izvor teh izrazov mi sicer ni znan, sta pa frizuri kar čedni in ju imajo naši mladci in mladinke že močno

v čislih. Nevšečnosti za tiste, ki tpijo zaradi kurjih očes, tudi ne bo več... Skratka, poglej objavljeni cenik in prepričaj se boš, da so usluge res pestre!

Obrtno komunalni center Velenje

CENIK ZA ŽENSKI ODDELEK

	din
Striženje	100
Striženje »dindi«	150
Hladna trajna	1.100
Barvanje s pranjem in vodno ondulacijo	1.200
Barvanje dorastka s pranjem in vodno	800
Beljenje, celo s pranjem	700
Beljenje dorastka s pranjem	400
Reflex barvni	500
Reflex navadni	400
Pranje glave	100—150
Masiranje lasišča	100
Vodna ondulacija	180
Česanje	50
Cesanje z lakom	100
Barvanje obrvi in trepalnic	150
Manikiranje	150
Pečlikiranje	300

Skrb za člane društva

Na sejah upravnega odbora Avto moto društva Velenje smo pogosto razpravljali o problemu društvenih prostorov zlasti delavnice, kjer naj bi omogočili članom društva, da si sami odpravljajo razne okvare na motornih vozilih. Z hitro odličitvijo smo pričeli z gradnjo in zgradili objekt, kjer je prostor za garaziranje društvenih vozil, delavnico ter štiri individualne garaže, ki smo jih dali v najem. Društvene prostore smo zgradili kar v rekordnem času glede na nepreskrbljena finančna sredstva. Po načrtu je vrednost objekta preko 2.000.000 din. Stvarni stroški pa so znašali le desetino zneska, ker je delo bilo v glavnem opravljeno s prostovoljnimi delom. Posamezni gradbeni material pa smo dobili brezplačno od gospodarskih organizacij. Pohvalo zaslužijo mladinci Industrijsko rudarske šole, ki so opravili preko 500 udarniških ur. Za njihovo požrtvovalnost pa smo se odločili, da bomo po končanih počitnicah vršili šoferski tečaj, kjer jih bomo naučili prometne predpise, motoroznanstvo in tehniko vožnje. Nato pa bodo opravili izpit za kategorijo A in mladinci mlajši pod 18 let za mopedista. Vse to bomo opravili brezplačno. Z razvojem Velenja in porastjo standarda je število motornih vozil naraslo preko 800 z okolico vred. Ta številka nam pove, da je potreba po gradnji modernega servisa zelo potrebna. Za naše člane smo z izgradnjo tega objekta delno rešili vprašanje odpravljanja raznih okvar na vozilih, saj bomo nudili naslednje usluge.

Pranje motornih vozil bo omogočeno v vsakem času. Kdor pa bo hotel, da mu opere delavec servisa, pa samo v delovnem času. Omogočeno je podmazanje vozila. Izgrajen je bil most, kjer si lahko voznik ogleda vozilo od spodaj. Karoserijo bo mogoče premazati s posebnim premazom, ki bo onemogočila nadaljnjo oksidacijo. Naprava za polnjenje akumulatorjev bo koristno služila zlasti tistim, ki premalo skrbijo za redno vzdrževanje akumulatorja. Menjava olja v stroju, diferencialu in drugod bo možno opraviti, ne da bi si delal nepotrebnih stroškov v Celju in drugod. Poleg tega pa je v delavnici na razpolago orodje, ki se ga lahko poslužujejo člani društva. Ali ni bolje, da se z rednim pregledom odstranjujejo razne male okvare kot pa, da nastane večja posledica, ki terja večje materialne izdatke. Če se bo delavnica dobro obnesla, bomo preskrbeli

mehanika, ki bo poleg praktičnega dela nudil tudi pomoč z različnimi nasveti ipd. Člani društva imajo 50 % popust.

Članom naše organizacije pa še nudimo druge bonitete npr. tehnično pomoč na cesti prvega reda. Pogosto srečate rumeni »SPACEK« ali motor s prikolico. To so vozila Avto moto zveze Slovenije, ki nudijo brezplačno pomoč vsakemu članu naše organizacije, ki ima poravnano članarino. Pri plačilu članarine prejme član 8 kuponov. Od teh so 4 namenjeni za pomoč na cesti. Marsikdo bo rekel, da ravno ob tistem času, ko potrebuješ pomoč, ne bo rumenega vozila. V ta namen so zelo pogosto ob cesti vgrajeni telefonski aparati, ki se jih lahko poslužite in pokličete pomoč.

Dva kupona pa sta namenjena za pravno pomoč, kjer zveza nudi pomoč v slučaju pravnega spora v slučaju terjatve do DOZ-a in podobno. Poleg tega sta še dva kupona, s katerima lahko zahtevate brezplačne usluge od matičnega društva. Te usluge so po družtvih različne.

Avto moto zveza Jugoslavije želi, da bodo člani naše organizacije imeli na svojih potovanjih širom po državi kar najboljše ugodnosti pri vseh družtvih, kjer že imajo v ta namen zgrajene objekte.

Predpogoj vsakega člana pri iskanju pomoči pa je, da ima člansko izkaznico s poravnano članarino, ki znaša mesečno:

za voznika avtomobilista	100 din
za motorista	70 din
za mopedista	50 din
brez vozila	30 din

Vabimo vse lastnike motornih vozil, ki še niso stopili v našo organizacijo, da to store čimprej. Prijavite se lahko rajonskemu poverjeniku ali v servisni delavnici, kjer je dežurna služba (začasno) vsak dan od 15.—19. ure ali pa v društveni pisarni vsak četrtek od 16. ure dalje. Za vsa pojasnila glede opravljanja šoferskih izpitov in podobno se obračajte na nas.

Odbor AMD

OBVESTILO

Obveščamo člane kolektiva, da so uradni prostori izvršnega odbora sindikata rudnika lignita Velenje v Šaleški cesti 18/IV. nad. Uradne ure so vsak dan dopoldne, vsako sredo od 15. do 17. ure.

Sindikalna podružnica RLV

Obvestilo

S sodelovanjem AMD Velenje, organizira Turistična agencija IZLETNIK dvodnevni izlet — kondicijsko vožnjo po visokogorskih cestah.

AVSTRIJSKE KOROSKE IN TIROLSKE

z osebnimi avtomobili v prvi polovici septembra.

Program:

1. dan: Odhod iz Velenja ob 5.00 uri iz parkirnega prostora pri letu Paka. Smer: Dravograd, državna meja, Vič, Velikovec — postanek, Celovec, Gospa sveta — ogled vojvodskega prestola in od tam povratek v Celovec — daljši postanek. Nadaljevanje poti po severni strani Vrbskega jezera preko Poreč in Vrbe — postanek, in nato naprej skozi Spittal ob Dravi do idilične vasice Heiligenblut pod Grossglocknerjem. Večerja in prenočišče.

2. dan: Po zajtrku odhod na najvišjo točko gorskega prelaza Edelweiss Spitze (2577 m — 14%), kjer bo daljši postanek. Izletnikom se bo nudil prelep razgled na številne vrhove z ledeniki, ki segajo v skupini Visokih Tur nad tri tisoč metrov visoko (Grossglockner 3789 m). Povratek skozi Heiligenblut, Lienz — postanek, in nato po Dravski dolini do Zgornjega Dravograda in preko prelaza Gailbergsattel (982 m — 12%) do Koče in naprej po dolini Gline preko Hermagorja in Podkorena v Jugo-

slavijo. Po krajšem postanku v Kranjski gori ali na Bledu povratek preko Kranja, Kamnika in Črničva v Velenje, s prihodom v večernih urah.

Dolžina celotne trase je ca. 650 kilometrov, od tega ca. 450 km po inozemstvu.

Cena izleta je 4.800 din. V ceni je vračunana večerja, prenočišče in zajtrk v Avstrij, zavarovanje avtomobila, nabava avstrijskega vizuma ter stroški vodstva in organizacije potovanja.

Vsak udeleženec si lahko nabavi 130 AS, za kar plača 3800 dinarjev.

Nabava potnega lista stane pa 3.800 din.

Vsak mora pri prijavi predložiti:

1. izpolnjeno vprašalno polo;
2. dve fotografiji 4x6,5;
3. potrdilo, da ste član AMD (samo za voznike);
4. akontacija 3800 din.

Izlet bo potekel pod vodstvom našega vodiča. Poleg vodiča vam bo na razpolago tudi mehanik AMD za eventualna popravila.

Prijave sprejema poslovalnica IZLETNIK Velenje, Šaleška 14-d in poslovalnica Celje, Titov trg, najkasneje do zoključnega števila prijav.

Pohitite s prijavi, saj boste na tem potovanju navdušeni nad lepotami obiskanih krajev.

Avto-moto servis v Velenju za člane društva

(foto Petrej)

Sindikalno tekmovanje

Pred dnevi so nas obiskali tovariši iz Hoč pri Mariboru. Člani kolektiva LITOS iz omenjenega kraja so se pomerili v prijateljskem srečanju z našimi strelec.

Zaradi slabega vremena je bilo tekmovanje izvedeno v mali dvorani kulturnega doma. Ekipi sta se predstavili v naslednjih postavah in poedinci so dosegli naslednje rezultate:

LITOS HOČE

1. Gojčič Ivan	131 krogov
2. Čuček Ivan	155 krogov
3. Gradišnik Ivan	141 krogov
4. Hauptman Franc	150 krogov
5. Černe Stefan	94 krogov
Skupaj	671 krogov

RUDAR VELENJE

Hriberšek Jože	169 krogov
Zalar Julius	175 krogov
Jehart Viktor	154 krogov
Javornik Tone	154 krogov
Balažek Ignac	159 krogov
Skupaj	811 krogov

Za učinkovito zmago so naši strelec prejeli lep prehodni pokal in vabilo na povratno prijateljsko srečanje, ki naj bi se izvedlo ob priliki otvoritve njihovega planinskega doma na Pohorju.

Zelimo zblíževanje s kolektivi in še več podobnih srečanj.

Tone Javornik

ŠPORTNO TEKMOVANJE

V počastitev Dneva mladosti in 70-letnice rojstva maršala Tita, je izvršni odbor sindikata RLIV organiziral med sindikalnimi podružnicami ekonomskih enot množično športno tekmovanje iz naslednjih disciplin:

Nogomet, odbojka, streljanje, šah, kegljanje in namizni tenis. Kot najuspešnejša ekonomska enota tega tekmovanja je bila jama-vzhod, ki je dosegla več prvih mest ter osvojila 4 prehodne pokale in sicer:

V nogometu, odbojki, kegljanju in namiznem tenisu.

Prvo mesto v streljanju in šahu je osvojila ekonomska enota jama-zahod in s tem osvojila 2 prehodna pokala.

Iz tega tekmovanja je razvidno, da je bilo precejšnje zanimanje,

ŠPORT

nje, saj se je tekmovanja udeležilo 464 članov kolektiva. Na smo nastopajoči, ampak tudi publika iz posameznih ekonomskih enot je z veseljem spremljala tekmovanje. Menim, da bi bilo treba športno vzdušje v našem podjetju še krepiti. V jeseni nas čaka še večja športna razgibanost, kajti tekmovanje bo po liga sistemu. Da bi bili rezultati tega tekmovanja zadovoljivi, smatramo, da imajo pri tem pglavitno vlogo športni referenti, ki so določeni po ekonomskih enotah. Torej športni referenti, potrudite se!

Tone Javornik

liki trobojev tako, da ima vsak klub eno tekmovanje doma, dve pa zunaj. Vsak klub lahko tekmuje z dvema tekmovavcema v eni disciplini. Stirje klubi, ki v vseh treh trobojih zberejo največ točk, dobijo pravico da sodelujejo v finalnem tekmovanju. Klub, ki zbere v finalnem delu tekmovanja največ točk, prejme naslov republiškega prvaka in pokal Plavalne zveze Slovenije.

Naš klub je imel prvo kolo tega tekmovanja 7. julija v Krškem. Ker v juniju in začetku julija nismo mogli trenirati, nismo dosegli zadovoljivih rezultatov. Ker pa da skupek točk z vseh tekmovanj najboljšega, so še možnosti, da zamujeno nadoknadimo.

Pri nas najbolj pogrešamo plavavke v klubu. Vse zapuščajo plavalni šport in ga tako slabijo. Posebno se je to pokazalo v Krškem, kjer nismo mogli popolniti niti vseh disciplin pri ženskah. Posebno pereče je še vedno neresno treniranje nekaterih plavavcev in plavavk. V Velenju imamo mnogo plavavk, dobrih, pa nočejo več tekmovati, čeprav so sedaj največje možnosti za doseg dobrih rezultatov. Enako se bori klub letos s težavo zaradi prostorov. Lani smo imeli vsaj barako, ki je bila za silo dobra, letos so jo brez kakršnihkoli pojasnil in nadomestil enostavno podrli. Tako moramo sedaj gostujočim plavavcem za preoblačenje pokazati samo golo travo okoli jezera. Zaradi vseh takih pomanjkljivosti je tudi v Velenju začelo upadati zanimanje za plavalni šport. Potrebno bo nekaj storiti za prihodnjo sezono, da pridobimo plavavce kakor tudi goste, ki se pripeljejo kopat, pa se ne morejo kje obleči.

Waterpolo:

Poleg plavanja naš plavalni klub igra waterpolo. Res smo še mladi in neizurjeni v tej panogi, pa vendar smo se lani borili prvič tudi v republiškem merilu. Udeležili smo se članskega mladinskega republiškega tekmovanja. Člansko tekmovanje se deli v dva kola. Prvo kolo je bilo v Celju in smo se ga udeležili, drugo kolo pa

je bilo v Ljubljani, ki se ga zaradi pomanjkanja finančnih sredstev nismo udeležili. Pri mladinskem prvenstvu v Krškem smo dosegli 6. mesto v Sloveniji. Zaradi neizkušenosti nekaterih igralcev in prvega nastopa tudi nismo pričakovali kakega večjega uspeha. Pri vseh teh tekmovanjih pa so dobili naši igralci mnogo dragocenih praktičnih izkušenj, ki jih bodo lahko letos pri nadaljnjem tekmovanju izkoristili.

Kot glavno točko letošnjega tekmovanja v waterpolo igri v republiškem merilu prištevamo slovensko mladinsko prvenstvo, ki bo od 6. do 8. avgusta v Velenju. Organizacijsko izvedbo tekmovanja je prevzel naš klub. Upamo, da bomo tudi doma lahko videli kvalitetne igre, ker se bo potegovalo 6 moštev, med njimi tudi naše, za mladinskega prvaka. Tekmovanje bo dopoldan in popoldan, ker igra vsaka ekipa z vsakim. Ljubitelji waterpola bodo zadovoljni, če bodo zasledovali celotni turnir.

Ob vsej organizaciji tega tekmovanja je zopet pereč problem slačenja. Kaj pa če je deževno vreme? Tekme še igrajo, kje pa bo garderoba? Ravno tako je težko dobiti v Velenju primerna prenočišča za te mlade ljudi. Res imamo hotel, toda klubi niso tako finančno močni, da bi lahko za tri noči plačali do 15 članski ekipe po 900 din nočnino. Kje sta še hrana in ostalo? V drugih krajih imajo verjetno to tako, da namestijo ekipe v internat ali podobno, kjer je mnogo ceneje. Tako smo lani v Krškem plačali nočnino samo 250 din. V Velenju bi bilo lahko takih in podobnih stanovanj več. Toda vsak se boji dragih uslug.

Ceprav bodo problemi, upamo, da bomo z vztrajnim delom tudi te premagali in tekmovanje pripravili kar najbolj uspešno, da bodo zadovoljni nastopajoči kakor tudi vsi gledavci. Obenem obveščamo vse mladince, ki se zanimajo za šport, da stopijo v naše vrste, ker voda — sonce — zrak dajejo telesu zdravje.

Strozak Andrej

OBVESTILO FOTO-KLUBA VELENJE

V izložbenem oknu samskega doma oziroma »Radio-servisa« so razstavljene slike s proslave rudarskega praznika. Če morda želite kakšen posnetek, ga lahko dobite pri foto-klubu Velenje. Naročila sprejemata vrata na dirrekciji in vrata na novem jašku.

Streljanje je že v Velenju od nekdanj zelo priljubljen šport. Na sliki sindikalno tekmovanje v tej disciplini (Foto Petrej)

DELO PLAVAVNEGA KLUBA VELENJE

Plavanje:

Ko se začne sezona za kopanje, se začne tudi intenzivno delo plavalnega kluba, odnosno plavavcev. Ker razpolagamo le z dvema mesecema sezone, moramo v tem času trdo delati, če hočemo doseči dobre rezultate. Tedaj opravimo trening in vsa prvenstvena in prijateljska srečanja doma in zunaj. Teh pa po programu ni malo, tako da ni proste nedelje v tem času. Posebno smo prizadeti, če ni vreme naklonjeno. Primer je bil junija, ko nismo mogli skoraj nič trenirati, da bi bili pripravljeni za julij, ko se začne tekmovanje.

Uspehi lanske sezone so za naš mladi klub pohvale vredni, saj smo sodelovali na vseh tekmovanjih, čeravno smo se borili s finančnimi težavami. Pri plavanju smo poleg conskega pionirskega in mladinskega republiškega prvenstva največ uspehov dosegli na republiškem pionirskem prvenstvu, kjer smo dosegli med dvanajstimi ekipami peto mesto in poleg drugih in tretjih mest imamo republiškega pionirskega prvaka tov. Matijeviča Luka na 100 m prsno (čas 1.30 min).

Letošnja sezona je za nas še posebno važna, ker nastopamo v slovenski plavalni ligi. Tu sodeluje 12 klubov, ki so razdeljeni na 4 skupine (zaradi manjših finančnih izdatkov posameznih klubov). Te skupine so:

1. skupina:

PK Triglav iz Kranja
PK Ilirija iz Ljubljane
PK Prešeren iz Radovljice

2. skupina:

PK Ljubljana iz Ljubljane
PK Partizan iz Renč
PK Kamnik iz Kamnika

3. skupina:

PK Celuloza iz Krškega
PK Neptun iz Celja
PK Rudar iz Velenja

4. skupina:

PK Fužinar iz Raven na Koroškem
PK Dravograd iz Dravograda
PK Mežica iz Mežice

Moštva, ki že nastopajo v zveznih ligah, imajo v tem prvenstvu ekipo. Tekmovanje poteka v ob-

Sindikalno tekmovanje v nogometu. Posnetek kaže neka trenutek pred razburljivo tekmo klasirnica in jama-zahod. (Foto Petrej)

Personalne vesti

V MESECU JUNIJU IN JULIJU SO BILI SPREJETI PRI RLV NASLEDNJI:

V jamo:

Kos Franc, kopač; Kropej Ivan, nakladalec; Ocepek Jože, ključavničar; Bizjak Rafael, kval. vrtavec; Mikša Edvard, kval. kopač; Sevšek Jože, kvalif. kopač; Zamuda Ivan, kvalif. električar; Zohar Alojz, kvalif. kopač; Ura-bencl Valentin, nekvalif. kopač; Turk Ivan nekvalif. kopač; Terbovšek Otmar kvalif. kopač; Salamon Mirko, kvalif. kopač; Stebernak Anoton, nekvalif. kopač; Ravnjak Anton, kvalif. kopač; Ravnikar Martin, kvalif. kopač; Podjavoršek Alojz, kvalif. kopač; Pisanec Alojz, nekvalif. kopač; Pogorevc Mirko, kvalif. električar; Perovec Vilibald, kvalif. kopač; Pušnik Franc, kvalif. kopač; Pušnik Ivan, kvalif. električar; Medved Maks, kvalif. kopač; Metelko Rudolf, nekvalif. kopač; Melanšek Jože, strojni tehnik; Lesjak Janez, kvalif. kopač; Lesjak Herman, kvalif. kopač; Kot-

nik Jože, kvalif. kopač; Katič Ivan, kvalif. kopač; Koren Jože, kvalif. kopač; Kolar Franc, nekvalif. kopač; Koradej Stanko, nekvalif. kopač; Korelec Franc, kvalif. kopač; Knez Franc, kvalif. ključavničar; Kugovnič Ivan, kvalif. ključavničar; Kos Valter, kvalif. kopač; Ježovnik Ferdinand, kvalif. kopač; Jezernik Ivan, kvalif. kopač; Hrovat Ivan kvalif. ključavničar; Čadej Adolf, kvalif. kopač; Cerkovnik Ivan, kvalif. kopač; Borovnik Alojz, kvalif. ključavničar; Boček Franc, kvalif. kopač; Meh Martin, polkvalif. vrtavec; Kitak Franc, polkvalif. vrtavec; Pintarič Ivan, kvalif. ključavničar; Kališnik Jože, nekvalif. kopač; Konec Stanko, nekvalif. kopač.

V IRS:

Medved Franc, ključavničar; Ogriz Jože, kvalif. kopač; Vengust Alojz, kvalif. kopač; Tajnikar Janez, kvalif. kopač; Turn-

šek Jože, kvalif. kopač; Strahovnik Ivan, kval. strugar; Rat Franc, kvalif. kopač; Petek Ivan, kvalif. kopač; Majdak Karl, kvalif. strugar; Mlinarič Konrad, kvalif. kopač; Lipar Feliks, kvalif. kopač; Kovač Rafael, kvalif. kopač; Kandolf Jože, kvalif. kopač; Jan Edvard, kvalif. električar; Jazbec Rudolf, kvalif. kopač; Hojan Ludvik, kvalif. kopač; Gošnjak Jože, kvalif. kopač; Golčar Ivan, kvalif. kopač; Fekner Franc, kvalif. kopač; Bizjak Karl, kvalif. kopač; Blatnik Stefan, kvalif. kopač; Aristovnik Ivan, kvalif. kopač; Marhat Albin, kvalif. orodjar.

Zunanji obrat:

Marzel Jože, delavec; Kranjc Ivan, nekvalif. delavec; Deberšek Venčeslav, nekvalif. delavec.

V »EFE« Soštanj

Malek Ana, delavka; Romih Ivan, nekvalif. delavec; Goršek Karolina, delavka; Tomič Ivanka, nekvalif. delavka; Naraks Marija, nekvalif. delavka.

Direkcija:

Kožuh Martina, uslužbenka; Bizjak Martin, kvalif. natakar — del. klub; Risek Vjekoslav, komercialist.

V avtopark:

Zavasnik Ivan, avtomehanik; Kores Anton, kvalif. avtomehanik.

Elektrostrojni obrat:

Mastnak Alojz, nekvalif. delavec; Sevčnikar Ivan, kvalif. električar.

IZ PODJETJA SO V MESECU JUNIJU ODŠLI:

Vidmajer Franc, samovoljno; Simon Pavel, samovoljno; Horvat Vinko, samovoljno; Oblak Edvard, samovoljno; Pečecnik Franc, samovoljno; Potočnik Florjan, samovoljno; Kranjc Ivan, poizkušnja; Mihalič Franjo, samovoljno; Ograjenšek Marija, sporazumno; Bovha Franc, sporazumno; Bašnc Anton, samovoljno; Hudarín Fanči, na lastno željo; Ilovšek Janko, samovoljno; Ošlovnik Anton, samovoljno; Ocvirk Jakob, samovoljno; Pušnik Jože, samovoljno; Podvršnik Henrik, samovoljno; Smon Jože, na lastno željo; Vogrinc Silvester, sporazumno; Pogorevc Stefan, na lastno željo; Petek Stanko, na lastno željo; Medič Huesin, samovoljno; Brice-man Ivan, na lastno željo; Blešič Vinko, samovoljno; Sinkovec Silvo, samovoljno; Sušec Ivan, samovoljno; Višček Ivica, na lastno željo.

V pokoj sta odšla:

Reher Ludvik, mizar in Zerjav Rudolf, kvalif. kopač.

Umrla sta:

Klopčič Ivan, kopač; Silc Franc tehtalec preмога.

Preteklost Šaleške doline

1. Preteklost doline

Šaleška dolina se imenuje svet med skrajnimi vzhodnimi odrastki Savinjskih Alp in predgorjem Karavank. Ime ima po gradu Šaleku, kjer je tudi njen začetek. Tu se sošeska potoka Pake razširi v dolinsko dno s smerjo severozahod — jugovzhod, dolgo približno 8 km in široko približno 2 km.

Vse ozemlje današnje širne celjske pokrajine se je oblikovalo milijone in milijone let. V starem in srednjem veku zemeljske zgodovine jo je zalivalo morje. Šele ob prehodu zemeljskega srednjega veka v novi vek so se med velikimi premiki v zemeljski notranjosti dvignila iz morja slemena naših gor. Hkrati z gubami pa so se porajali tudi udori in tako so nastale kotline med gorami, med temi tudi Paška kotlina. Ta je bila v zvezi z veliko Panonsko kotlino in napolnjevalo jo je Panonsko morje, tako da je bila samo zaliv tega morja. Ko pa je morje deloma usahnilo, se je prekinila zveza med posameznimi zalivi in nastalo je Šaleško jezero.

V morske zalive in jezera so se izlivale reke in jih ob bregovih zasipale. Imele so mnogo vode, kajti tedaj je bilo pri nas toplo podnebje z obilnimi padavinami. Iz gradiva, ki so ga reke odlagale, se je pozneje izoblikovalo gričevje.

Reke so nosile med svojimi bremenami tudi velika drevesa, ki so

obležala pod vodo in zato niso strohnela. Ob poznejšem hitrejšem pogrezanju tal pa je odmrlo rastlinje prekrila apnena glina. Preprečila je dostop zraka pa tudi vode in s tem posušila pooglenitev drevesnih in drugih ostankov. Iz njih polagoma nastale šotne plasti so se pod vplivom dolgotrajnega tlaka izpreminjale v bogate premogovne sklade tudi v Paški kotlini — Šaleški dolini.

Marsikje je skozi razpoke v zemlji privrela na dan žareča lava, ki je v zraku skrepenela in se pretvorila v vulkansko kamenje. Iz takšnega kamenja — andezita je zgrajen tudi naš »ognjenik« Smrekovec nad Paško kotlino, sledove tega gradiva pa srečujemo skoraj v vsej celjski kotlini.

Na mnogih mestih so bile razpoke tako močne, da se niti do danes niso popolnoma zadelale. Tu prihajajo na dan topli oziroma rudniski vreli (Topolščica, Dobrna, Rogaška Slatina i. dr.).

Prej navedene velike preobrazbe površine zemlje so se dogajale v terciarni dobi. Tej je sledila ledena doba, ki tvori prehod v sedanost. Iz voda gorskih ledeni-

kov so nastale prehodnice današnjih rek in potokov, ki so nosile s seboj velikanske količine proda ter z njim zasipale in zravnale dno današnje kotline. Po prestanku ledene dobe so si upadle vode skozi prod zgradile nove, ožje struge, toda prod in pesek so še dalje prinašale s seboj.

Šaleška dolina danes tudi že po svoji zunanji podobi spominja na jezero, ki se je nekoč odtekalo v vzhodni, pozneje v jugozahodni smeri.

Oglejmo si sestavo zemeljskih plasti, kakršno je pokazala ena izmed poizkusnih vrtn pri Družmirju! Pri vrtnanju so v globini 800 m zadeli na sivi in zelenkasti peščenjak, nad njim pa so sledile plasti peščenjaka s prodrom, sivica, peščen lapor z vložki mastne in navadne sivice, pa zopet bolj ali manj čista glina, na katero pritisnjajo do 100 in čez 100 m debeli skladi lignita, nato pa se vrstijo različno debele plasti laporja z vložki proda in peska, peščena glina, sivica in pesek različne kakovosti.

(Prihodnjič dalje)

IZ ZBIRKE ZGODOVINSKE DOKUMENTACIJE LIGNITA VELENJE

Začeli smo s priobčevanjem zgodovine našega rudnika z namenom, da bi seznanili kolektiv z nastankom in razvojem rudnika in z njim vzporedno tudi mesta Velenja, to je od takrat, ko je Šaleško dolino v davni preteklosti Panonsko morje pa do današnjih dni, ko je iz skritega rudnega bogastva nastalo eno najlepših in naj sodobnejših mest v naši državi.

Ledena doba, ki tvori uvod v zemeljsko sedanost, je pričetek človeške zgodovine. To hladno dobo, trajajočo mnoga desetisoletja, so trikrat prekinile toplejše periode. V poslednji izmed teh so v celjski pokrajini že živeli ljudje. Ker pa jim doline še niso nudile možnosti varnega življenja, je tedanj človek raje prebival v planinah, stanoval v podzemeljskih jamah, lovil divjačino in se oblačil v njene kože. Izmed takšnih jam omenjamo Mornovo zijalko pri Soštanju in Spehovko nad Hudo luknjo.

(Nadaljevanje na zadnji strani)

Spozne vihar

TEKAVEC JOŽE

(Nadaljevanje)

Lojze je odgovoril: »Ljudje že od nekdaj sovražijo Italijane. O partizanih in osvobodilni borbi se slišijo dobri komentarji. Tudi literaturo ljudje radi čitajo. Z literaturo nam je precej uspelo odvrniti ljudi od čitanja okupatorskih časopisov, ker jim ne verjamejo, zato pa je čedalje večje povpraševanje po naši literaturi. Govorili smo že z nekaterimi kmeti, ki so pripravljeni dati hrano za partizane, nekateri pa imajo še vedno strah in se boje, da ne bi prišlo na sled Italijanom.«

Florjan je vprašal: »V kakšni obliki se pri vas pojavlja sovražnik in kdo so glavni sovražniki OF?« Jože mu je odgovoril: »Naš največji sovražnik je župnik Hren, ki s prižnice poziva ljudi v borbo proti OF in župan Rudolf, ki celo javno poziva občane, da naj prijavijo oblastem vsakega, ki bi sodeloval z OF.«

Fric se je zanimal za organizacijsko delo sovražnika. Vprašal je: »Ali vzpostavlja sovražnik kake organizacije na vašem terenu?« Pepe mu je odgovoril: »O tem sploh nimamo pojma, da bi začel sovražnik z organizacijskim delom.«

Fric mu je odgovoril: »Ne delajte si utvar, da sovražnik organizacijsko miruje. Bodite prepričani, da se temeljito pripravljajo proti nam. Če ne bomo sovražnika zasledovali, na vsakem koraku, nam zna biti v kratkem času zelo nevaren tako, da nam celo onemogoči vsako naše nadaljnje delo.«

Lojze je odgovoril: »Veš tovariš Fric, mi smo politično prešibki, da bi znali ocenjevati sovražnika in ga onemogočiti v delu. Župnik Hren bo imel vedno možnost, da se bo boril proti nam, ker mu ljudje verjamejo bolj kot pa nam, Istotako bo župan Rudolf imel ljudi na svoji strani, saj ima vendar oblast v rokah.«

»Res je«, mu je odgovoril Fric. »Če boste vi pravilno pristopili k ljudem, pravilno pojasnjevali našo borbo, bodite prepričani, da bodo šli ljudje za vami. Saj ste sami omenili, da ljudje sovražijo okupatorja in se pozitivno izražajo o OF in o partizanih. To se pravi, da imate železo vroče, treba ga je samo kovati. Meni se zdi, da ste še vedno preozki z delom med ljudmi. Bolj v širino morate iti in pritegniti ljudi okrog sebe, da ne boste sami, ampak, da vas bo čedalje več. Danes štirje jutri deset, pojutrišnjem dvajset itd. Preko zime moramo navezati na sebe vse ljudi, da bodo šli masovno v partizane, oziroma v borbo proti okupatorju. Pogledajmo, kako delajo drugi kraji, ki žive pod težjimi pogoji kot vi tu na Blokah. Vzemimo primer Ljubljane, ki je celotna zasedena po okupatorju, pa vključ temu večina Ljubljančanov aktivno sodeluje z OF in se redno vrše sestanki po ulicah. Tudi v vaši vasi lahko skličete masovni sestanek in iz svoje srede izvolite odbor OF.«

»Mene skrbi, če bodo ljudje hoteli sprejeti funkcije,« se je oglašil Jože.

»Pa pojdite vi v odbor,« ga je zavrnil Florjan, »in začnite aktivno z delom. S svojim vzgledom boste pritegnili še ostale.« Fric je prekinil razgovor in dejal: »Sedaj se moramo še eno stvar pogovoriti, ki je zelo važna in zaradi katere sva pravzaprav prišla v Ravnik.«

Vsi so utihnili in napeli ušesa, Fric pa je nadaljeval: »Mi moramo z vašo pomočjo vzpostaviti zvezo z Ljubljano in od vas preko Velikih Lašč s Kočevjem. Zato potrebujemo dva tovariša, eden bo šel v Ljubljano, eden v Velike Lašče. Seveda, to važno nalogo boste morali vi opraviti, zato se kar sami pogovorite, kam bo kateri šel.« Nastala je tišina in vsi štirje so se začeli spogledovati.

Prvi se je oglašil Pepe in dejal: »Jaz grem v Velike Lašče, če vam je prav.«

»Kdo bo šel pa v Ljubljano?« je vprašal Lojze.

»Bom šel pa jaz«, se je oglašil Jože. »Ti Lojze imaš pa itak dovolj skrbi za tovariša.«

»Kdaj je treba kreniti na pot,« je vprašal Pepe.

Fric je odgovoril: »Jaz mislim, da morata oba oditi jutri zjutraj. Danes popoldan bova s Florjanom naredila poročilo za Ljubljano in obvestilo za Velike Lašče oziroma Kočevje. S temi pismi bosta odšla na pot. Pisma bodo morala biti temeljito skrita, da jih ne najdejo pri vama, če vaju slučajno osebno pregledajo, kajti dobiti jih ne sme nihče.«

(Nadaljevanje prih.)

Uspeh naših modelarjev v Ljubljani

Tudi letos je bil v Ljubljani 10. junija 1962 republiški zlet letalskega podmladka, ki so se ga udeležili tudi naši modelarji. Dosežen je bil prav lep uspeh, če računamo na prvi nastop v republiškem merilu. Od osemnajstih ekip iz vse Slovenije je naš klub bil četrti. Med posamezniki pa tudi nismo bili slabi, saj je Cepin Franc dosegel z modelom kategorije P-50 b tretje mesto s 166 točkami.

Tudi ostali rezultati niso bili slabi, ker so bili doseženi štirje maksimumi 120 sekund. Ako pogledamo posamezne rezultate, so sledeči:

Rebernik	A-2	342 točk
Kovač	A-2	261 točk
Povh	A-1	218 točk
Pečecnik	A-1	209 točk
Glinšek	A-1	127 točk
Ostrovčnik		85 točk

Za začetek so to odlični rezultati in mislim, da smo za tako kratek čas, kar obstaja naš klub, registrirali svoj obstoj v Saleški dolini. Izkušnje nam govorijo, da je za izdelavo letalskega modela potrebno precej truda in finančnih sredstev. Prepričani pa smo da smo s skromno finančno pomočjo, ki smo jo dobili, dosegli odlični uspeh in ga tako opravili.

Vse za plavo nebo!

Mirnik Tone

ZAHVALA

Sindikalni podružnici RLV se najtopleje zahvaljujem za prejetu darilo.

Hršak Ana

VELENJE - mesto na lignitu

(Nadaljevanje s prejšnje strani)

Sele ko je ledena doba minila in je nastopilo sedanje vodno stanje, se je človek številneje pojavil tudi v dolinah. Tu je trebil goščavo, si urejal polja in izbiral pašnike za živino. Nič pa ne vemo, kateremu plemenu so pripadali prebivalci našega ozemlja v tem obdobju.

Zgodovinska tema nad celjsko pokrajino se prične dvigati šele v dobi tretjega tisočletja pred današnjim časom, ko je mlajša kamena doba preko bakrene in bronzaste dobe že prešla v železno. Tedaj so Iliri imeli tu že večja naselja, a so jih Kelti nadvladali in deloma pritisnili proti jugovzhodu. Ob širjenju obdelovalne zemlje in uporabi boljšega orodja je rastla gospodarska in kulturna raven, delitev dela pa je povzročala vse večje premoženjske razlike med ljudmi.

Približno ob začetku našega štetja so tu zagospodovali Rimljani. Ob rastoči trgovini pod zaščito vojske so naselja povezovali z novimi odličnimi cestami. Ena teh je iz Celja vodila tudi na Koroško in na njej je bil kraj »Upellae« označen kot prva pošta za Celjem. Po tehtno dokumentiranem mne-

nju Jaroslava Šašla je bila to današnja Stara vas pri Velenju. Saleška dolina je pripadala rimski provinci »Noricum« z upravnim središčem v Celju.

Selitev narodov so razmajali sužnjeposesniški rimski državi zadale smrtni udarec. Sele prihod slovanskih plemen je v celjski pokrajini zaključil njeno najburnejšo dobo. Vendar je bila politična samostojnost slovanskih plemen dovolj kratkotrajna. Karantanija je padla pod frakovsko — nemško oblast. Tuja svetna in cerkvena gospoda je zaslužnjila našega kmeta in le redki so bili še svobodni kmetje (npr. tudi okrog Velenja).

Gospodstvo vladarjev Habsburžanov v slovanskih deželah se je začasno zrahlovalo ob rastoči moči Celjskih grofov in knezov, ki so si priborili posestva z gradovi tudi v Saleški dolini, a so zgodaj izumrli.

Večje izkoriščanje in kruto ravnanje s kmeti-tlačani, pogosti vpadi Turkov in še druge nadloge so izzvale upore. Tak je upor proti fevdalcem leta 1635 zajel tudi vso Saleško dolino, kjer so kmetje zrušili v prah ali pa zažgali

vrsto plemiških gradov. Tedaj so cesarski graničarji pri Šoštanju razbili četo oboroženih kmetov.

Doba prosvetljenstva je prinesla kmetom neko olajšanje in večji razmah obrti. Zaživele so prve javne šole, k je vanje deloma prodrli tudi slovenski jezik. V začetku 19. stoletja zaznamujemo tudi pri nas nastajanje industrije. Po slovanskih deželah avstrijskega cesarstva so stekle prve železnice, kar je povzročilo razvoj rudarstva najprej v Zasavju. Ob rastočem kapitalu in novi buržoaziji se je porajal tudi naš delavski razred, prihajajoč s kmečke grude.

Leto 1848 je osvobodilo tlačana, ki pa je v novih pogojih zapadal v vse večjo gospodarsko krizo in izgubljal zemljo. Delavec je mnogo delal, a malo zaslužil. Sele polagoma se je pričel zavedati, kako mu le zмага v razredni borbi more izboljšati položaj. Tisoči naših ljudi so si iskali kruha v tujini. Pritisk nemškega imperializma na našo zemljo je postal vse težji.

Tu pa smo že dospeli do dobe, ki je Saleški dolini prinesla začetke rudarstva.

(Prihodnjič dalje)

Zakaj je taka gneča za žogo? Kaj ne bi mogli dati vsakemu svoje žoge?!

»RUDAR«, glasilo delovnega kolektiva RLV — Urejuje uredniški odbor — Glavni urednik Jože Tekavec — Tehn. urednik Pavla Zargaj — Ostali člani: Franc Pristovšek, Alojz ing. Diaci, Marjan Sušteršič, Ivan Drev in Vinko Šmajš — Izhaja dvakrat mesečno — Tisk Casopisnega podjetja »Celjski tisk«, Celje — cena 20 din.